

Anul XCVII
(97)
SERIE NOUĂ

BISERICA ȘI ȘCOALA

PUBLICAȚIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ARADULUI

Fondat 1877
Nr. 4
Aprilie 2016

Apropierea tinerilor de Biserică prin educația religioasă

Anul 2016 este dedicat educației religioase a tineretului creștin ortodox. Pe parcursul acestuia, familia, dascăli de religie și preoții sunt îndrumați să-și îndrepte preocupările spre tineretul zilelor noastre, pentru a le asculta problemele și neînțelegerile lor. După aceea, aceștia trebuie îndrumați spre păstoriile sufleteste, pentru a-și destăina problemele sufleteste și care se confruntă cu care îi depășesc pe dascăli și părinți.

Cred că fiecare preot, mai ales în ultima vreme, a putut constata cu bucurie că tot mai mulți tineri se apropie de biserică și caută duhovnici care să le asculte neliniștile. Dar să vedem pentru început ce ar însemna acest cuvânt „tineret”. Cu toții știm că acest termen are înțelesul de om tânăr în ce privește vârsta, și nu acela care este încadrat într-o mișcare ideologică sau alta. Preafelicitul Părinte Patriarh Daniel, spunea, ca o încurajare pentru cei mai în vârstă că „nu există om bătrân, ci doar tineri de vârste diferite”. Omul tânăr după vârstă este cel plin de idealuri, cel plin de avânt, de viață, cel plin de creativitate și într-o continuă cercetare și căutare a ceva convingător. Oricare tânăr care nu este astfel a îmbătrânit înainte de vreme. De altfel, tânărul este și trebuie să fie neprihănit, sincer și dezinteresat. Așa trebuie să fie tânărul zilelor noastre, iar dacă nu este așa vina aparține celor adulți care le-au creat prin faptele și exemplul lor,

o lume confuză, nedreaptă, coruptă, lipsită de transparență, decăzută moral, lipsită de toleranță față de celălalt, o lume în care domină rasismul, xenofobia, discriminarea, exploatarea, izolarea, plictiseala, lipsa de chef pentru viitor. Toate acestea îl fac pe tânăr să traiască într-o mare derută și bulversare a minții.

Tinerii încearcă chiar să se apropie de Biserică și își doresc să nu fie dezamăgiți. O „piedică” poate fi considerată tocmai tinerețea lor. Însă, înainte de aceasta, ei trebuie să știe cum vede Sfântul Apostol Pavel, tânărul. Scriind către încă tânărul ca vârstă ucenic al său, Timotei, îi spune: „Nimeni să nu dispregiească tinerețea tale ci fă-te plădă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția. Până voi veni eu, ia aminte la citit, la îndemnat, la învățătură... Ia aminte la tine însuși și la învățătură; stăruie în acestea, căci, făcând acestea, și pe tine te vei măntui și pe cei care te ascultă” (II Tim. 4, 12-16). Din aceasta ne dăm seama câtă valoare dă Sfântul Pavel discipolului tânăr ca vârstă și cum îl sfătuiește ca să fie împlinit în viața și pildă pentru toți. Așa îi vrea pe toți tinerii Biserica noastră străbună, ca să se mândrească cu ei în fața întregii societăți.

Însă, de fiecare dată când este adus în discuție problema tinerilor în Biserica Ortodoxă mereu se ridică noi pro-

bleme și frământări ce ne dezamază și ne provoacă la găsirea de noi soluții. Începutul construirii unui apunament durabil între tinerii zilelor noastre și Biserică nu începe din cărți, conferințe și alte preocupări ale deceniilor trecute care pot mai mult să-l secularizeze pe tânăr. Ci tinerii trebuie călăuziți duhovnicește pe drumul vieții bisericești. Teologia de astăzi trebuie să fie trăire pură a vieții Bisericii, care este singura cheie de rezolvare a enigmelor tinereții. Teologia de astăzi nu trebuie să fie după cum afirmă teologul Christos Yannaras, transferată din Biserică în sălile de conferință, care îi plasează pe tineri înafara abordării tainelor în viața lor. Slujitorii Bisericii trebuie să avem darul de a le stămi curiozități prin accentuarea faptu-

lui că în biserică te întâlnești cu Cel pe care lumea nu Ți-l oferă, adică te întâlnești cu Hristos și mai mult decât atât și se oferă ceea ce în tumultul lumii nu primești niciodată, adică împărtășirea reală cu/de Hristos. Tinerii se așteaptă să găsească în Biserică ceea ce clubul, cercul de prieteni și viața de noapte nu le poate oferi, adică Trupul și Sângele Mântuitorului.

Ca să-i poți apropia pe tineri de Biserică trebuie mai întâi să-i cunoști. Fiecare preot are datoria ca în parohia pe care o păstorește să-și cunoască tinerii enoriași, să-i înțeleagă, să le acorde atenție și să le asculte cu interes întrebările și opiniile. Ei trebuie să fie chemați să facă parte din viața de zi cu zi a slujirii Bisericii, căci fără ei cu siguranță

că multe aspecte ale împlinirii și înaintării misiunii în social, de pildă, s-ar face cu mai multă dificultate. Pentru a putea vorbi de educația tinerilor în Biserică trebuie noi înșine ca slujitori să fim ancorați într-o serie de activități care-i arată pe tineri ca și parte activă a vieții parohiale (spovedanie, cateheză, seri de film, discuții, etc), și toate aceste activități să-i dirijeze pe tineri spre adevărata viață liturgică a Bisericii, viața în Hristos. Aceasta trebuie să fie o prioritate misionară a preotului, adică, menținerea tinerilor ca mădulele vie ale Trupului lui Hristos- Biserica.

Odată integrați în viața Bisericii, tinerii se vor implica în participarea la suferințele, încercările și bucuriile semenilor lor, dorind să aibă puterea, dreptă socoteală și capacitatea de a rămâne mereu tineri, pentru a avea interesul și entuziasmul de a fi permanent în comuniune cu oamenii, și în prin Biserica și mereu aproape de Dumnezeu. Acesta trebuie să fie și să rămână țelul nostru în misiunea de slujitori ai lui Hristos Domnului. Spre atingerea acestui țel ne îndeamnă și însuși Întăistătorul Eparhiei Aradului, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei, care în pastoralele, omiliile, cuvântările și predicile ținute cu diferite ocazii, își arată deosebită preocupare față de tineretul creștin ortodox din eparhia arădeană.

Protos. Dr. Justin Popovici

Sfântul Ierarh Antim Ivireanul – ctitor al limbii liturgice românești și întemeietor al oratoriei religioase la români

Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul s-a născut în Iviria (Georgia de astăzi), în anul 1650, dar activitatea sa în slujba bisericii și-a desfășurat-o în Țara Românească. A fost, pe rând, egumen al mănăstirii Snagov, episcop de Vâlcea și mitropolit al Țării Românești. În același timp, a fost și un mare om de cultură: tipograf, gravor, teolog și autor al celebrelor *Didahii* (o colecție de 28 de predicii folosite la marile sărbători de peste an). La insistențele Porții Otomane, a fost exilat în anul 1716. Și-a dat viața ca un martir pentru credința creștină, fiind ucis de ostașii care îl escortau pe drumul exilului. Biserica Ortodoxă din România îl prăznuiește pe data de 27 septembrie¹.

locul predicii îl ținea *cazania*, care explica textul evanghelic la modul general – uman, ca pentru toate vremurile. Dar societatea românească de la începutul secolului al XVIII-lea avea nevoie de o învățătură vie adaptată la nevoile ei duhovnicești, la problemele sociale și economice ale ei. Mitropolitul Antim a înțeles aceste provocări ale vremii sale și și-a dezvoltat activitatea în jurul acestor cuvinte de mângâiere, care însuflețeau credincioșii, alinându-le necazurile și suferințele sufleteste. A avut curajul în multe predicii să facă aluzie la lăcomia nesătoasă a turcilor, care asupra neamului românesc cu biruri și nedreptăți. „Ce impresie puternică trebuie să fi produs asupra domnului și boierilor, adunați în biserica mitropoliei în clipa solemnă când vlădica, ridicând spre cer privirea rugătoare cerea Sfintei Fecioare, în ziua în care se comemora adormirea ei, să dea luminatului nostru domn puterea ca să apere țara de lupii cei văzuți și nevăzuți și să păzească poporul său de toate viclesugurile vicleanului și să le dea dragoste și ajutor întru toate”².

S-a scris mult și competent despre valoarea canonică și literară a predicilor lui Antim Ivireanul. A fost subliniat talentul oratoric de excepție al mitropolitului³, s-a insistat asupra originalității Didahiilor, ca răspuns la ipoteza traducerii acestora din opera marilor predicatori bizantini ai timpului, au fost subliniate elementele care diferențiază textele sale de cazaniile celebrilor predecesori din spațiul românesc, diaconul Coresi și mitropolitul Varlaam. „O analiză a predicilor roștite de Antim la începutul secolului al XVIII-lea, aplicată deopotrivă formelor lingvistice, registrelor stilistice și structurilor textuale, pune însă în evidență și o greu de egalat capacitate de utilizare a textului sacru și de interpretare a literii acestuia pentru comunicarea eficientă cu credincioșii. Cu orice credincios prezent în biserică, indiferent de rang, dar diferențiat, desigur, după cultura și după capacitatea fiecăruia de a pătrunde semnificațiile textului bisericesc. O comunicare în care citatul religios era aproape didactic explicat pentru a mări capacitatea de înțelegere de către ascultători a spiritului cărții sfinte și pentru a compensa instrucția, adesea insuficientă, a acestora. O comunicare în care limbajul religios s-a întâlnit în mod fericit cu elemente provenind indiscutabil din cultura laică, într-o simbioză fără precedent în scrișul vechi românesc”⁴.

De la mitropolitul Antim Ivireanul ne-au rămas peste 30 de predicii, intitulată *Didahii* sau cuvinte de învățătură. În afară de *Cazaniile* lui Varlaam, *Didahii* lui Antim Ivireanul sunt primele predicii originale, vii, luate din actualitatea

vremii, primele luări de poziție clare și curajoase față de toate problemele sociale, morale, culturale și teologice, pe care le întâmpinau societatea și biserica românească a acelor vremuri. N-a rămas nici o categorie socială din timpul lui Constantin Brâncoveanu căreia ierarhul Țării Românești să nu i se fi adresat, cum zice el însuși în cuvântul de învățătură la Dumnicia Vameșului: „De n-ași știut până acum și de n-au fost nimeni să vă învețe, iată că acum veți ști și că am treabă cu toți oamenii câți sunt în Țara Rumânească, de la mic până la mare și până la un copil de țată afară din păgâni și din ceia ce nu sânt de o lege cu noi; căci în seama mea v-au dat stăpânul Hristos să vă pasc sufleteste, ca pre niște oi cuvântătoare și de gătl micu spanzură sufletele voastre și de la mine va să vă ceară pe toți, iar nu de la alții, până când vă voui fi păstorii” (Acesta o am zis când m-am făcut mitropolit)⁵.

Mitropolitul Antim Ivireanul este întemeietorul elocvenței sacre românești, al oratoriei în dependență de cult și de biserică. Cu Antim, predica se consacră la noi ca gen de mare efect și audiență, trecând din pridvor în incinta însăși a literaturii. S-a afirmat multă vreme că modelul omiletic al Ivireanului ar fi fost Ilie Miniati, ael „Demostene cu anteriu al greșității de cădelniță”, cum îl descrie Nicolae Iorga. Dar e cronologic imposibil ca Antim să fi fost cunoscut de Miniati, care au fost contemporani, cum îl descrie Nicolae Iorga. Dar e cronologic imposibil ca Antim să fi fost cunoscut de Miniati, care au fost contemporani, cum îl descrie Nicolae Iorga. Dar e cronologic imposibil ca Antim să fi fost cunoscut de Miniati, care au fost contemporani, cum îl descrie Nicolae Iorga.

ortodox, după cum a cunoscut și oratoria antică și medievală, pe lângă Ioan Hristozan, citise și pe Sfinții Grigore de Nazianz sau Vasile cel Mare.

Ca un adevărat „vraclu al sufletelor”, cum se denumesc singur, mitropolitul Antim remarcă păcatele și calitățile societății și cu dragoste creștinească caută să oprească răul și să promoveze binele și iubirea creștină.

„Geniul oratoriei sale, tot atât de vechi ca și creștinismul, cultivat cu ardoare în toate bisericile Răsăritului și Occidentului, a ajuns la teme, imagini și formule consacrate, care s-au impus și au trecut de la un predicator la altul”⁶. Desigur că în predicile sale se regăsesc imagini ce pot veni de la Sfântul Ioan Damachin⁷, precum: „și când ieșim de la biserică, să nu ieșim deșerteți, ci să facem cum face ariciul că, după, ce merge la vie, întâi se satură el de struguri și apoi scutură vița de cad broboanele pe jos și se tăvăleşte pe jos de se înfig în ghimpii lui și duce și fililor”. Valoarea didahiilor lui Antim Ivireanul stă în precizia ideii și a formei, în claritatea planului predicii, în vociunea stilului și mai ales în legătura predicilor cu societatea timpului, fiind o predică vie pentru nevoile contemporanilor săi.

Contextul social în care se afla Țara Românească la începutul secolului al XVIII-lea era unul dificil pentru marea majoritate a populației. Marea boierie, atotputernică, abuzivă și rapace, a dus rapid la îngrădirea și desființarea drepturilor țăranilor, la așterirea și ocuparea satelor rămase încă libere.

Continuare în pagina 4

Dimensiunea muzicii bisericești ortodoxe din perspectiva tineretului

Tineretul zilelor noastre reprezintă stâlpii Bisericii de mâine. Trăim într-o lume în care fenomenul secularizării se simte tot mai pregnant în viața creștinului, motiv pentru care tinerii societății în care trăim, se cufundă parcă într-o mare a incertitudinii, a instabilității atât emoționale cât și morale și implicit spirituale. Cotidianul și mediul în care tinerii își desfășoară activitatea, nu pregătește și nici nu promite un culoar propice pentru generația tânără, acestea rămânându-i doar propriul efort de căutare a valorilor și modelele spirituale pentru a putea să meargă înaintea și pentru a spera la o consolidare tot mai acută în ceea ce privește dimensiunea duhovnicească a tinerilor în Biserică.

Lumea și Biserica sunt cei doi poli pe care se sprijină întreaga creație. Lumea caută răspunsuri la întrebările existențiale, în Biserică, iar Biserica iese și propovăduiește Adevărul Cel Răstignit și Înviat, în lume. Factorul determinant al acestei sinergii dintre lume și Biserică este în mod evident tineretul. Tineretul este elementul care dă speranță lumii și Bisericii pentru viitor.

Muzica bisericească, prin excelență zonă de frontieră a Teologiei Liturgice cu Muzicologia, își propune, prin însăși natura ei, să medieze cele două domenii, să creeze punți de legătură între ele în ceea ce privește arta sunetelor și în ultimă instanță să îmbogățească fiecare domeniu în parte prin împrumuturi respectiv preluări de concepte din domeniul complementar.

De ce este nevoie în domeniul Teologiei Liturgice de lucrări cu pronunțat caracter muzicologic?

Răspunsul este simplu: segmentul Teologiei Liturgice ocupat de Muzica Bisericească reprezintă unul din pilonii culturii creștine, mai mult decât atât, unul din pilonii activității misionare a Bisericii. Acesta este reflectat în însăși valența misionară a muzicii ca element cu care atât neofitul, tânărul, cât și credinciosul cu experiență, aflat pe o treaptă mai înaltă sau mai puțin înaltă a scăării de săvârșirii creștine, intră în contact în mod pregnant; această muzică, cea bisericească, deși prelucrează prin excelență sacralul din punct de vedere literar, rămâne tributară ca mod de funcționare, regulilor anatomice respectiv fiziologice ale muzicologiei.

Orice abordare a unei teme cuprinde evidențierea rolului și importanța acesteia într-un domeniu anume. Astfel singurele domenii, singurele zone ale vieții noastre care rămân pe deplin ale noastre sunt „arta și credința”. Aceste două sintagme nu pot exista una fără cealaltă, pentru că ambele constituie expresia cea mai autentică a vieții noastre.

„Biserica este cultura fără egal în istorie”. Și ne-a dat cuvinte de comuniune cu însuși Cel fără de început, Care, smerit, se pogorât în înălțimea minții noastre, ca să ne-o ridice la mîntea Sa, cea fără de început”.

Trecerea timpului ne-a confirmat și confirmă și în continuare, că în biserică s-a făcut la cel mai înalt nivel, artă. Referitor la importanța artei, „experiențele de secole certifică acest lucru, importantă în biserică nu este predică, nu sunt ideile, nu sunt cuvintele, cuvinte și iarăși cuvinte, ci primul lucru ca însemnătate în biserică

este arta. Pentru că arta exprimă viața, nu ideologie. Un pictor ori știe să redea cu pensula și cu culorile experiența sa de viață ori ceea ce face el este bun de aruncat. Un compozitor ori știe să ne spună prin muzica sa ceva cu totul deosebit din experiența sa de viață ori e inutil”.

Din această perspectivă „trebuie avut în vedere civilizația și cultura ortodoxă, în comparație cu civilizația utilitarismului care a reușit să ne supună”.

Pentru a ne da seama de valoarea și rolul muzicii în ortodoxie în general și în cultul divin în special, trebuie să privim din perspectiva negativă a lucrurilor. Deci, cum s-ar desfășura cele șapte laude ale Bisericii în absența muzicii? Cu siguranță absența muzicii ar produce, ar crea monotonie și oboseală. Un minunat gând la importanța muzicii rituale a Bisericii Drept - Măritoare a Răsăritului este acela că „prin muzica bisericească noi ajungem în comuniune cu sfinții și cu dreptii Bisericii creștine”.

Este lesne de observat că în urcușul nostru duhovnicesc permanent, la sfințele slujbe „două treimi din rânduilele slujbelor sunt cântate” și că „până la posibilitatea cuminecării din razele acelei frumuseți (muzica cerească) și din acordurile muzicii cerești, creștinul... primește tot ajutorul muzicii de pe pământ. Pe aripile acestei muzici de o frumusețe sensibilă, el năzuiește și izbuteste să se înalțe până la cerul frumuseții de dincolo de lume”. Sigur că nu trebuie să punem în discuție importanța muzicii în Biserica Ortodoxă, chiar dacă în unele mici comunități monahale, care sunt excepții, s-a renunțat la cântare din anumite motive locale.

Încă din cele mai vechi timpuri este cunoscut efectul benefic (respectiv dăunător) al sunetelor muzicale asupra omului. Cu adevărat, armonia reprezintă o reflectare a ordinii interioare a omului. Aceasta constituie o cale de împăciuire, de unire și concordanță. Armonia este această stare de pace cu tine însuși, care apare atunci când ești recunoscător Lui Dumnezeu pentru tot ceea ce ai. În antichitate se vorbea despre armonia sferelor, remarcându-se o corespondență între intervalele muzicale și distanțele dintre corpurile cerești cunoscute atunci. Spațiul dintre Pământ și Luna, de pildă, era identificat de către Pliniu cel Bătrân prin intervalul de ton dintr-o gama muzicală.

Efectul muzicii asupra vieții duhovnicești a omului este dezbătut în mod caracteristic de către Sfântul Vasile cel Mare în omilia sa adresată tinerilor, în care spune: „Pentru a

vorbi în general și mergând până acolo unde este nevoie, puritatele sufletului cuprinde trei lucruri: disprețul plăcerilor trupesti, refuzul de a ne desfăta ochii cu glumele fără sens ale bufonilor, sau cu trupuri care provoacă patimi și neacordarea de atenție cântecelor care smintesc mintea, întrucât patimile, rezultat al jostniciei și umilinței, sunt cauzate de acest gen de muzică. Pe de altă parte, trebuie să ne folosim de cea muzică ce este bună în sine și care duce la rândul său către lucruri bune, și anume cea pe care Psalmistul David, se spune că a folosit-o ca să potolească nebunia regelui.

Sfântul Vasile cel Mare amintește episodul cuprins în „Cartea întâi a Regilor”, din care aflăm că Saul era adesea tulburat de un duh rău. Atunci slugile regelui i l-au adus pe David, fiul lui Iesei, care luând harpa i-a cântat lui Saul atât de frumos, încât duhul cel rău s-a depărtat de la el. Această muzică, interpretată de David, liniștește pe om și îl aduce la starea inițială care nu poate fi alta decât relația sa cu Dumnezeu.

Putem afirma că în fragmentul citat mai sus, Sfântul Vasile cel Mare arată importanța muzicii bisericești, prezentând-o drept un mijloc prin care sufletul omului se poate curăți și prin care poate primi tămăduire. Spectrul muzicii bisericești este unul destul de larg, începând cu „muzica toacei și a clopotelor” până la acele cântări cu isoane specifice muzicii psaltice.

Konstantinos Yanniotis amintește un cuvânt primit de la Părintele Porfirie Cavsoacalivitul cu privire la muzică: „Este bine să ascuți muzică. Mai presus de toate însă, se află muzica bizantină, fiindcă nu tulbura sufletul, ci-l unește cu Dumnezeu și-l odihnește pe deplin. Dacă însă vrei foarte tare, poți asculta și muzică profană, însă eu zic că e mai bine să ascuți muzica ce nu are cuvinte”.

În ceea ce privește valoarea sa psiho-educțională și tămăduitoare se bazează pe faptul că orice glas al muzicii bizantine are un anumit ethos și un efect asupra psihicului uman. Fiecare glas naște un anumit sentiment în fiecare suflet, uneori preamărire, alteori melancolie, devotament, câteodată implorare iar alteori tănuire. În acest fel, omul poate comunica în mod sănătos cu Dumnezeu, deoarece rugăciunea nu este o condiție mecanică ci se exprimă diferit. Această varietate a sentimentelor este creată de muzica psaltică, aducând practic pacea în suflet, precum și curățirea acestuia.

Acest fapt arată că rolul principal al muzicii bisericești nu este acela estetic, de a împodobi slujbele divine, ci acela de mijloc în reînnoirea și restaurarea omului în Hristos.

Iar acest rol mijlocitor în relația noastră cu Hristos îl dobândește muzica atunci când este trăită de către noi ca rugăciune.

Universul muzical al zilelor noastre este unul extrem de ofertant. Ce trebuie să știm este faptul că nu trebuie să alegem doar în funcție de propriile „gusturi” în materie de muzică, ci mai ales cu discernământ. Atunci când stă în puterea noastră, să alegem acele genuri muzicale care nu ne vatămă sufletește, ci care ne zidesc. De asemenea, este greșit să ascultăm muzica bisericească doar pentru a ne delecta. Mai întâi de toate, ea ne cheamă la vederea propriilor păcate, la pocăință, ne înalță gândul și inima la Dumnezeu. Doar acestea pun în ecuație bunătatea noastră în Hristos.

Cum reintăgrăm tinerii în Biserica lui Hristos prin cântare?

Studiu de caz – analiza unei lucrări muzicale – workshop muzical

Doamne, buzele mele... de Gavriil Musicescu

Doamne, buzele mele este partea a II-a a Concertului nr. 1 de G. Musicescu, construit pe versetele Psalmilor 23, 50 și 142, conceput în tonalitatea Si b major, în trei părți: Allegro, Adagio și Allegro Moderato, precedate de o scurtă introducere.

Partea a doua este inspirată din Psalmul 50.

Din totalitatea de 20 de versete a acestui Psalm, Musicescu s-a oprit asupra unuia singur, versetul 15: „Doamne, deschide-mi buzele, și gura mea va vesti Lauda Ta”.

Structura formei:

- f. 1 (m. 1-8) – Mi b Maj. – Tutti – pp
- f. 2 (m. 9-16) – Do min. – Mi b Maj. – Tutti – p
- f. 3 (m. 17-22) – Do min. – Sol Maj. – Solo S-A / T-B – p
- f. 4 (m. 23-28) – Do min. – Tutti – f
- f. 5 (m. 28-35) – Do min. – Mib Maj. – Tutti – sf
- f. 6 (m. 36-48) – Mi b Maj. – Tutti – p

Fraza 1 – (măs. 1-8), începe cu intrarea basului (pe Mi b – tonica tonalității acestei părți), urmat la o măsură de un coral armonic la celelalte voci, într-o nuanță mică (pp). Debutul în octave paralele (pe Mi b) al vocii de bas, tinde să liniștească atmosfera creată în finalul părții I, și

în același timp, să aducă o stare de rugăciune și smerenie.

Fraza 2 – (măs. 9-16), începând cu aceste măsuri se conturează apariția a cinci formule ritmico-melodice diferite, ce vor înveșmăta sonor fragmentul „și gura mea”. În această frază prima formulă apare în imitație, sopranel preluând incipitul basului, discursul continuând cu o scriitură acordică, în care basul și soprana au un mers contrar, și se încheie (ca și fraza anterioară) cu o cadență V7 – I.

Fraza 3 – (măs. 16-22), reprezintă un adevărat exemplu de stăpânire a tehnicii contrapunctice, în care Musicescu reușește să construiască o impresionantă țesătură sonoră.

Fraza 4 – (măs. 22-28), aduce cea de a treia formulă „și gura mea” în tutti, având un caracter expansiv și conținând în același timp climaxul secțiunii. Fraza de față reprezintă o modulație la do minor, compozitorul folosind același procedeu de anacruză pe dominantă ca și la începutul lucrării.

Fraza 5 – (măs. 28-35), prezintă cea de a patra formulă a fragmentului „și gura mea”, în care motivul basului va fi preluat de alto (la o măsură distanță) și apoi de tenor, urmând ca soprana să intervină în măsura 33. Această frază are menirea de a reduce tonalitatea inițială (Mi b Major).

Fraza 6 – (măs. 35-48), este înrudită cu debutul primei fraze din Adagio, începe tot la vocea de bas pe Mi b octavizat și în acest fel respectă forma de arc, având momentul maximei tensiuni în fraza 4. Acest segment are un rol concludiv, încheindu-se cu o cadență plagală IV – II2 – I.

Melodia

În această creație Musicescu a reușit să construiască un discurs sonor, bazat pe o legătură strânsă între cele două elemente (text și muzică), apelând la versetele psalmilor biblici. Este o scriitură de tipul melodiei acompaniate construite pe dialoguri între grupurile de voci și imitații polifonice.

Armonia este tonal – funcțională. Cadențele care însoțesc această lucrare sunt autentice (V – I); în majoritatea cazurilor compozitorul folosește acorduri de septimă de dominantă. Singurul moment care face excepție este cel din final (măs. 46-48), în care întâlnim relația IV – II2 – I.

Polifonia

Pe lângă scurtele intervenții polifonice pe care le întâlnim există și momente ce demonstrează o adevărată măiestrie contrapunctică: măs. 21 din partea a II-a.

Ritmul este simplu, bazat pe doimi, pătrimi, optimi. Indicația de tempo este: adagio.

Dinamica

Când tema melodiei trece de la o voce la alta (măs. 13-21), vocea care preia melodia trebuie să preia și nuanța, cu alte cuvinte să nu înceapă nici mai tare nici mai încet decât a terminat vocea anterioară. Vocea care a avut melodia, trecând în acompaniament (măs. 28-35), va coborî nuanța cu un grad, cedând locul vocii următoare. Numai astfel se poate realiza continuitatea melodică.

Continuare în pagina 3

Semnificația duhovnicească a evenimentului Intrării Mântuitorului în Ierusalim, reflectată în iconografia Praznicului

Textele slujbelor Praznicului Intrării Mântuitorului Hristos în Ierusalim oferă adânci și nebanuite semnificații duhovnicești, tâlcuind în chip mistico-simbolic fiecare element din cadrul mai larg al evenimentelor legate de acest eveniment sfânt din iconomia mântuirii neamului omenesc.

Reținem câteva din aceste semnificații ale momentelor principale din cadrul acestui eveniment sfânt, așa cum sunt dezvoltate acestea în textul iconografic al slujbei Praznicului.

Semnificația șederii lui Hristos pe mânăz. Șederea lui Hristos pe mânăzul asinei este văzută în iconografia Praznicului ca semn al chemării neamurilor, deci și a păgânilor, la Hristos. *Asinul*, deși socotit la evrei animal necurat, este folosit de Mântuitorul la Intrarea Sa în cetatea Ierusalimului, ca semn al chemării tuturor la mântuirea pe care El o aduce lumii, în care nu mai este nimic necurat, pentru că toate sunt cuprinse în jertfa lui Hristos, fiind curățite și înnoite. Textul slujbei Praznicului arată despre acest fapt: „...Șederea pe mânăz însemna întoarcerea neamurilor neînfrânate de la necredință la credință. Slavă Ție, Hristoase, Cel ce ești singur milostiv și iubitor de oameni” (*Triodul*, Duminica Floriilor, Vecernia, la Stihovă, Stihira 3, p. 532). Alte texte subliniază în același sens: „Astăzi Hristos intră în cetatea Betania, șezând pe mânăz și dezlegând întinărirea cea rea a neamurilor, care era de demult înțeleșită” (*Triodul*, Utrenia, Slava... după Sf. Evanghelie, p. 534). Sau un alt text arată: „...pe mânăz încălecat, spre închipuire, Te-ai purtat ca într-o căruță, pe păgâni arătând, Mântuitorule...” (*Triodul*, Vecernia, la Doamne strigat-am, Stihira 4, p. 529). Sinaxarul din Triod al Praznicului tâlcuiește asupra acestui aspect, desemnând asinul ca simbol al neamurilor sau păgânilor chemați la credință în Hristos dintre păgâni: „... Mânăzul de asină ne închipuie pe noi, poporul care ne tragem din păgâni. Hristos șezând pe mânăzul

asinei și odihnindu-Se pe el este proclamat... biruitor și împărat al întregului pământ” (*Triod*, Utrenia, Sinaxar, p. 536). Sfântul Grigorie Palama, referindu-se la evenimentul Intrării Mântuitorului în Sfânta Cetate, arată în același sens „... acest împărat nu este numai nădejdea lui Israel, ci și așteptarea neamurilor, după proorocia lui Iacob: «Acela își va lega de viță asinul său», adică legând poporul cel supus lui dintre iudei... De fapt, de această coardă a legat Domnul pe mânăzul asinei Lui, adică pe noul Israel cel născut din neamurile păgâne care, după har, s-au făcut fii ai lui Avraam...” (Sfântul Grigorie Palama, *Omilii*, vol. 1, București, 2000, p. 215).

Așadar, în evenimentul Intrării Mântuitorului în Ierusalimul pământesc trebuie văzut astfel chipul „Bisericii din păgâni”, adică al chemării întregii făpturi la mântuire și sfântire.

Cântarea pruncilor la Intrarea Domnului în Ierusalim. La Intrarea Sa în Ierusalim, Mântuitorul a fost întâmpinat de osanalele pruncilor, despre care iconografia slujbei zilei zice: „Din gura pruncilor celor fără de răutate și a celor ce sug, lauda robilor Țăi ai primit...” (*Triodul*, Utrenia, Cântarea 1, Tropar 1, p. 534). Interesant este faptul că un alt text al slujbei sărbătorii extinde această doxologie a lui Hristos la întreaga mulțime adunată spre a-L

întâmpina, zicând: „Cu stâlpi de finic și cu ramuri, Hristoase, Te-a laudat mulțimea și a strigat: Bine ești cuvântat împăratul vecurilor, Cel ce vii; Prealăudate Doamne, Dumnezeul părinților, bine ești cuvântat” (*Triodul*, Utrenia, Cântarea a 7-a, Tropar 3, p. 537).

Cântarea pruncilor apare astfel, în chip generalizat, ca fiind expresia cea mai puternică a doxologiei lui Hristos Dumnezeu de către întreaga zidire.

Motivul cântării pruncilor. Un text din Utrenia Praznicului arată și motivul care i-a făcut pe prunci să înalțe osanale Mântuitorului la Intrarea Sa în Orașul Sfânt. Iată textul lor: „Pe Lazăr cel mort de patru zile sculându-l din mormânt, Doamne, pe toți i-ai învățat să strige Ție cu ramuri și cu stâlpi: Bine ești cuvântat, Cel ce vii!” (*Triodul*, Utrenia, Sedeala II, Tropar 2, p. 533). Observăm că acest text leagă cântarea pruncilor evrei de minunea învierii lui Lazăr de către Domnul, ca o recunoaștere a acestei minuni. Dacă ne gândim la textele amintite mai înainte, atunci când afirmăm că doxologiile și laudele aduse Mântuitorului la Intrarea Sa în cetatea Ierusalimului erau extinse asupra întregii mulțimi adunate la poarta cetății, și nu doar la prunci, atunci înțelegem mai bine de ce acest text arată că motivul osanalelor cu care este întâmpinat Mântuitorul Hristos este tocmai minunea învierii lui

Lazăr din mormântul în care acesta zăcuse patru zile. În această mulțime impresionantă de la poarta cetății Ierusalimului se aflau, desigur, și martori oculari care luaseră parte la această minune, ceea ce a și stârnit, de fapt, reacția mulțimii. Iar în osanalele înălțate de către mulțime, așa după cum sugerează textul slujbei, trebuie văzută înțelegerea de către aceștia a rostului venirii lui Hristos în lume pentru răscumpărarea și izbăvirea acesteia din stricăciune și moarte.

Semnificația duhovnicească a cântării pruncilor la Intrarea Mântuitorului în Sfânta Cetate: „...pruncii evreiești mai înainte vestind biruința învierii, Te-au întâmpinat cu ramuri și cu stâlpi, zicând: Bine ești cuvântat, Mântuitorule, miluiește-ne pe noi” (*Triodul*, Vecernia, la Litie, Stihira 4, p. 531). Prin urmare, strigătele de bucurie ale pruncilor vesteau mai dinainte, în chip profetic, marea taină a învierii Mântuitorului și, prin ea, a izbăvirii întregului neam omenesc. Dacă strigătele pruncilor veneau și ca o consecință firească a minunii învierii lui Lazăr din mormânt, iar învierea lui Lazăr, după cum am arătat mai înainte, premergându-se învierii Mântuitorului și a zdrobirii morții, atunci osanalele acestea vin în mod implicit să laude și minunea învierii Domnului. O tâlcuire mai bogată și adâncă ne oferă, în acest sens, Icosul Utreniei Praznicului care zice: „De vreme ce ai legat iadul, Nemuritorule, și moartea ai omorât și lumea ai înviat-o, pentru aceasta cu stâlpi Te-ai laudat pruncii, Hristoase, strigându-Ți astăzi: Osana, Fiul lui David!...” (*Triodul*, Duminica Floriilor, Utrenia, Icos, p. 536). Însăși întâmpinarea Mântuitorului cu ramuri de copaci, deci asemenea unui biruitor, arată vestirea mai dinainte a minunii învierii Domnului. Textul Sinaxarului din Triod explică în sensul acesta: „...Prin stâlpi, adică prin ramuri fragede, s-a arătat mai dinainte biruința lui Hristos împotriva morții, căci era obiceiul ca învingătorii în

lupte sau în războaie să fie cinstiți și însoțiți în procesiuni triumfale cu ramuri de copaci, pururi verzi...” (*Triodul*, Utrenia, Sinaxar, p. 536-537).

Aminteam anterior că osanalele pruncilor evrei vesteau în chip profetic minunea învierii Mântuitorului. Textul slujbei Praznicului explică că acest fapt era o lucrare a Sfântului Duh: „Preasfântul Duh, Cel ce a învățat pe Apostoli să grăiască cu alte limbi străine, Același a îndemnat pe tinerii evreiești cei fără de răutate să strige: Osana, Celui dintru înălțime! Bine este cuvântat Cel ce vine, Împăratul lui Israel!” (*Triodul*, Duminica Floriilor, Vecernia, la Litie, Stihira 1, p. 531). Sălășluirea Duhului Sfânt în inima pruncilor evreiești luminează mintea lor, conducându-i înspre înțelegerea și, prin urmare, către lauda Tainelor Dumnezeiești, lucrare de Hristos. Sălășluirea Duhului Sfânt în inimile pruncilor ține de nevinovăția lor și de neplecarea lor spre răutate. În sensul acesta trebuie înțeleasă formularea din prochimenul Utreniei Praznicului: „Din gura pruncilor și a celor ce sug ai săvârșit laudă” (*Triodul*, Vecernia, Prochimen, p. 533).

Astfel, textele liturgice ale Praznicului Intrării Mântuitorului Hristos în Sfânta Cetate a Ierusalimului nu doar descriu evenimentele sfinte petrecute cu acest prilej, ci și tâlcuiesc în chip mistico-simbolic semnificația acestor evenimente, îmbogățind astfel descrierea evenimentului prin elemente mistagogice, adică de explicație simbolică a lor. În acest fel, elementele biblice ale iconografiei, adică relatarea evenimentelor preluate din revelația scripturistă sunt îmbogățite prin elemente de mistagogie sau de explicație mistico-simbolică. Acest fapt arată faptul că iconografia liturgică a Bisericii are un profund caracter biblic, îmbogățit cu elemente mistagogice, preluate din tradiția patristică a Bisericii.

Pr. Conf. Univ. Dr.
Lucian Farcașiu

Facultatea de Teologie Ortodoxă
„Ilarion V. Felea” din Arad

Dimensiunea muzicii bisericesti ortodoxe din perspectiva tineretului

Urmare din pagina 2

Un element important în lucrul cu corul îl reprezintă dozajul vocilor și trecerile subtile de la cei solști și invers. Aceste preluări trebuie să dea o senzație de dialog continuu și nici într-un caz să nu creeze rupturi în discursul muzical.

Discursul sonor e construit în forme de arc. Toate frazele vor porni de la o nuanță mică, vor crește către un climax (pe care compozitorul îl subliniază melodic și chiar armonic) și vor urma apoi o pantă descendentă, pregătind debutul altei fraze.

Deci, propun un astfel de workshop, pentru a-i face pe tineri să iubească muzica și mai ales cea bisericască. Tinerii trebuie antrenați în astfel de exerciții. Formatorii acestor tineri trebuie să arate o foarte mare deschidere pentru aceste activități care implică foarte mult timp și răb-

dare, dar cu siguranță roadele nu vor întârzia să apară.

Concluzii

Lumea și Biserica de care vorbeam la început, ca cei doi stâlpi ai societății, sunt două elemente pe care foarte greu le putem armoniza, însă avem această datorie de a o face. Cum? Prin alte elemente care fac legătura între acestea două amintite, și anume prin tineret; prin exploatarea acestuia la maximum.

Pe tineri trebuie să-i facem să vibreze în acord cu învățăturile Bisericii noastre drept-măritoare; să descopere frumusețea Bizanțului de odinioară, aflat în cântările și străvechile glasuri bisericesti; să scoată la lumină armoniile liturgiilor corale, care nu fac altceva decât să creeze un ambient propice în misia pe care o are fiecare creștin ortodox în călătoria sa prin spectrul armonic, câteodată dizarmonic al lumii acesteia.

Biserica, sub toate formele ei de organizare are datoria de a-i îndruma pe tineri spre Ea, de a le deschide noi drumuri și noi orizonturi în cunoașterea lui Dumnezeu. Latura cultural-artistică a Bisericii are menirea de a-i integra pe tineri în programele culturale, în evenimentele artistice pe care Biserica le organizează. Rolul tineretului în astfel de programe este unul hotărâtor în dezvoltarea acestei forme ale Bisericii. Una din paletele cultural-artistice pe care Biserica o poate oferi tânărului, care este într-o căutare permanentă de modele, este muzica bisericască, glasul cântat al Bisericii.

Bibliografie:

Psalmul 50: 15.

Brie, Ioan, Arhid. prof. *Cântări la serviciile religioase*, Editată de Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj, 1987.
Buta, Mircea, *Cântările glasuri-*

lor bisericesti la Vecernie și esența lor intonațională, în notațiile lui Trifon Lușoian, Ed. Universității „Aurel Vlaicu” Arad, 2006

Noica, Rafael, *Convorbiri duhovnicești*, de arhim. Ioanichie Bălan, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1995.

Șoima, Gheorghe, *Funcțiunile muzicii liturgice*, Ed. Revistei Teologice, Sibiu, 1945.

Yannaras, Christos, *Ortodoxie și occident*, Ed. Bizantină, București, 1995.

Arhid. Asist. Univ. Drd. Tiberiu Ardelean
Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” Arad

¹ Mircea Buta, *Cântările glasuri-lor bisericesti la Vecernie și esența lor intonațională, în notațiile lui Trifon Lușoian*, Ed. Universității „Aurel Vlaicu” Arad, 2006

² Părintele Rafael Noica, în *Convorbiri duhovnicești*, de arhim. Ioanichie Bălan, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1995, p.172.

³ Christos Yannaras, *Ortodoxie și occident*, Ed. Bizantină, București, 1995, p. 69-70.

⁴ *Ibidem*, p. 70.

⁵ Gheorghe Șoima, *Funcțiunile muzicii liturgice*, Ed. Revistei Teologice, Sibiu, 1945, p.3.

⁶ Arhid. prof. Ioan Brie, *Cântări la serviciile religioase*, Editată de Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj, 1987, p.3.

⁷ Gheorghe Șoima, *op.cit.*, p. 29
⁸ În Grecia – Muntele Athos sunt schituri unde slujbele din zilele obișnuite sunt citite și nu sunt cântate

⁹ <http://www.crestinortodox.ro/liturgia/cantarea/cum-tamaduieste-muzica-bisericasca-142690.html>

¹⁰ Psalmul 50: 15.

„CHIVOTUL LUI BOSIOC” - trecut și actualitate (considerații de ordin istoric și duhovnicesc)

Catedrala istorică a Aradului este, indiscutabil, emblema ortodoxiei românești arădene. Poziția aceasta îi este conferită de istoria scrisă în jurul ei, de oamenii și idealurile legate de ea, de zestrea spirituală și materială adunată în cei 150 de ani de existență. Din zestrea sau patrimoniul material al acestui sfânt locaș, emblematic, la rândul ei, este „Chivotul lui Bosioc”, perla Catedralei Vechi. Inșă, trebuie precizat de la început că aspectul material și istoric al acestui obiect de cult este dublat de profunzimea semnificației spirituale și chiar națională.

Dacă în Vechiul Testament, Chivotul Legii era locul unde se păstrau tablele Legii, adică legământul lui Dumnezeu cu poporul ales (Legea Veche), mai mult, locul de unde Dumnezeu grăia marelui profeet, dintre cei doi îngeri de pe capacul chivotului, dezvăluind o realitate mistico-teologică, în Biserica Nouului Legământ, chivotul este locul unde se păstrează Trupul și Sângele Mântuitorului, legământului vieții veșnice. Importanța chivotului ca și obiect liturgic cu toate implicațiile sale mistico-simbolice este de la sine înțeles. Lucru acesta l-au realizat și înaintașii noștri, care la 34 de ani după tămosirea Catedralei, se hotărâsc să împodobescă acest locaș cu un chivot cu totul deosebit, reprezentativ și care urma să devină un simbol și un element de identitate. Astfel că, episcopul Ioan Simu demarează o dublă acțiune care avea drept scop realizarea unui chivot pe măsura locului și a așteptărilor enoriașilor: pe de-o parte, trebuia găsiți meșteri deosebiți să împlinească dezideratul acesta, iar, pe de altă parte, trebuia găsite resursele financiare necesare.

În ședința Comitetului Parohial din 7 iunie 1899 (st. n.), același episcop Ioan

Simu, aduce la cunoștință că acest chivot este deja realizat și așezat pe masa Sfântului Altar și că toate cheltuielile au fost susținute de „doamna Iuliana, văduva lui Petru Florescu”. Revenea în sarcina comitetului, organizarea sfințirii acestui chivot (cf. *Arhiva Parohiei Ortodoxe Române Arad-Centru*, Protocolalele ședințelor comitetului parohial ort. rom. din Arad – 1897, 1898 și 1899), lucru petrecut la Rusalii ale aceluiași an, după săvârșirea Sfintei Liturghii. Momentul sfințirii, a avut un mare ecou în presa vremii, astfel încât Ioan Simu, episcop-prim al catedralei, scria în *Tribuna Poporului*, din 10/22 iulie 1899: „Pompa sfințirii împreună cu ceremoniile înălțătoare ale marii sărbători, au făcut cea mai evlavioasă înrăurire asupra credincioșilor, din toate structurile societății noastre, în mare număr de față... Chivotul lui Bosioc revărsa asupra privitorilor un farmec plăcut, prin frumusețea sa arhitectonică, prin așezarea figurilor decorative și prin gingașia culorilor sale”. La acea dată președintele Comitetului parohial ort. rom. era dr. Nicolae Oncu, directorul Băncii „Victoria” din Arad, iar preot-paroh era Traian Vătean, având împreună slujitor pe preotul Gavril Bodea.

Revenind la detaliile tehnice și istorice și coroborând datele aflate în arhiva parohiei noastre, precizăm: chivotul este realizat în anul 1899 de către familia vestitilor sculptori bisericesti bănățeni, Nistor Bosioc și fiul său Iosif

din Berliște; a fost conceput ca parte integrantă a iconostasului, de unde a și împrumutat elemente decorative, precum și a întregului mobilier bisericesc existent; valoarea sa, la acea vreme, a fost estimată la 230 de flori, sumă achitată integral de văduva Iuliana Florescu din cartierul Pâneava, din vecinătatea Catedralei Vechi. Așadar, chivotul este donat de văduva Iuliana Florescu în amintirea soțului ei, Petru Florescu, lucru pe care îl găsim înscris pe baza chivotului, pe latura principală a acestuia: „Chivotul e dăruit de văduva Iuliana a lui Petru Florescu”.

Parcursul istoric al acestui obiect-simbol nu a fost unul lipsit de asperități. Astfel că după anii '60 este înstrăinat pentru vreme de mai bine de o jumătă-

te de veac, găsindu-și întrebuințare în străvechia mănăstire Hodoș-Bodrog și în parohia Satu Mare din eparhia noastră. Odată cu împlinirea a 150 de ani de la tămosirea Catedralei Vechi, „Chivotul lui Bosioc” a fost recuperat, restaurat și repus la locul cuvenit. Lucrul acesta s-a datorat, întâi de toate, Înaltpreasfințitului Arhiepiscop TIMOTEL, care și-a exprimat dorința în nemuritate rânduri, de a readuce acest chivot la locul pentru care a fost făcut; această strădanie a Înaltpreasfințitului Sale, înscriindu-se în grija deosebită pe care o manifestă în permanență, față de tradiția și istoria bisericească locală. La acesta se adaugă osteneala și strădania precucemicului părinte Traian-Ioan Micoroi, Parohul Catedralei Vechi care, odată cu numirea sa ca și preot-paroh al acestei enorii, a început un amplu proces de renovare, restaurare și recuperare a tot ceea ce înseamnă biserica și zidurile ei, patrimoniul cultural-bisericesc și clădirile anexe.

Resfințirea chivotului a avut loc în miercuri Săptămâni Patimilor, 27 aprilie 2016, îndată după săvârșirea dumnezeieștii Liturghii a darurilor mai înainte sfințite, în catedrala istorică a Aradului, de către Înaltpreasfințitul Arhiepiscop TIMOTEL, împreună cu părinții slujitori ai acestei parohii. În cuvântul rostit cu acest prilej, Înaltpreasfințitul Sa a subliniat rolul pe care îl are un chivot în cultul ortodox, acela de a păstra Sfintele Taine și faptul că momentul sfințirii este unul cu totul deosebit, în Săptămâna Sfințelor Pătimiri, în cadrul căreia, Joia cea Mare, a Cinei celei de Taină, este ziua când se pregătesc Sfintele Taine pentru un an întreg. Totodată, Înaltpreasfințitul Sa și-a exprimat mulțumirea sufletească de a

vedea din nou chivotul pe masa Sfântului Altar, așa cum a fost la momentul hironiricii Înaltpreasfințitului Sale, în treapta de diacon.

Suntem datori a face câteva precizări de ordin istoric în ceea ce privește familia lui Petru și Iuliana Florescu. Se înscriu între ctitorii și binefăcătorii de seamă ai catedralei, oameni cinstiți și respectați de comunitatea locală, cu o stare materială deosebită, mari proprietari în Arad. Amintim că Petru Florescu a făcut parte din comitetul de construcție a catedralei și că îl regăsim pe listele donatorilor cu suma de 193 de flori. Donează icoanele ușilor împărătești iar la moartea sa, văduva Iuliana Florescu, născută Pălincea, va lăsa prin testament o fundație care va purta numele soțului ei și în contul căreia va lăsa suma de 600 de flori. Din daniile făcute Catedralei Vechi precum și a fiutudinea lor față de această instituție, putem concluziona că această respectată familie a fost profund atașată de credință și de idealurile românilor din aceste locuri. Faptul că au susținut astfel de proiecte, precum donarea chivotului, nu face decât să demonstreze atașamentul lor la idealul de emancipare națională, deoarece chivotul a avut, indiscutabil, și acest substrat, de a conferi identitate și valoare credinței românilor din Arad, limbii și tradiției lor, într-un cuvânt, tot ce se leagă de ființa acestei națiuni.

Readucerea chivotului, resfințirea sa și reafirmarea lui istorică se constituie într-un prinos de recunoștință față de vrednicii noștri înaintași, la acesta adăugându-se responsabilitatea slujitorilor și credincioșilor de azi.

Prof. dr. Marcel Tang

Sfântul Ierarh Antim Ivireanul – ctitor al limbii liturgice românești și întemeietor al oratoriei religioase la români

Urmare din pagina 1

Aceste aspecte sociale au fost observate de ierarhul din Ivria, iar nedreptățile au constituit subiect de critică pentru boierime și domn în unele din predicile sale. Un exemplu îl constituie cuvântul la sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena, predică la care a fost de față însuși conducătorul fării: „Să nu socotească împărații și stăpâni pământului că i-a pus Dumnezeu să șadă pe scaun frumos, numai spre vedere înaintea ochilor omenești, împodobit cu veșminte scumpe, cu coroana pe cap și cu sceptrul de aur în mână, căci numai singură dreptatea este care-i face cinstiți înaintea norodului... cum zice un filozof, că cel mai bun cuvânt pentru a trăi omul este acela care păzește dreptatea pentru toți”⁹.

Ctitorul mănăstirii cu hramul „Duminica tuturor Sfinților” din București avea multă compasiune pentru cei oropsiți, cu atât mai mult, cu cât contrastul între penurie și avuție, umilință și îngâmfare, suferință și huzur întrecea în acea vreme orice măsură. Luând parța deزمoștenii lor vieții, Antim atenționează că „nu se cuvine cinstea și lauda numai oamenilor celor mari și bogăți, că sunt vrednici acestui dar și cei mici și smeriți. Că măcar că cei mari strălucesc cu hainele cele de mult preț și cei mici nu au ce se să-și acopere trupul; cei mari se odihnesc pe așternuturi moi și frumoase și cei mici se culcă pe pământul gol și pe paie; aceia înșoșiți cu mulțime de slugi, iar aceștia lipsiți, pustii și de ajutoriu și de prieteni; aceia între răsfațări și între bogății și acestea între primejdii și între înrîstăciuni. Inșă, cu toate aceștia mării despărțiri, nu să cuvine celor mai mici mai puțină cinste și dragoste decât aceia ce să cuvine celor mari și bogăți, nici iaste cu dreptate celor mari să li se închine lumea și pe cei mici să-i batjocorească, de aceia să se rușineze și pre aceștia

să-i infrunze, pentru căci măcar că cei mari cu sula și cu puterea răsplătesc sudălmile, iar cei mici au îngeri sprijinitori în ceru de pedepesc pe cei ce-i obidesc.¹⁰ (Învățătură la neomvrie 8, în zioa Săborului sfinților îngeri).”

Dar ceea ce este de admirat la acest mitropolit, străin ca origine de neamul nostru, este energia cu care, ridicându-se la înălțimea vremurilor sale, pune degetul pe rana sângerândă a poporului său. El a păstori într-o vreme în care exista dezbateri între boieri și adevărate lupte sângeroase între partidele boierești, într-o atmosferă de patimă, ură, invidie și comploturi. Mitropolitul Antim cu autoritatea morală pe care i-o dădea nimbul de sfințenie al misiunii sale, adresa boierilor la sărbătoarea Schimbării la Față a Mântuitorului, cuvinte de infruntare, reușind să zguduie adânc conștiințele auditoriului și să le arate acestora păcatele sufletești: „Hristos zice: Precum pohtiți voi să vă facea vouă oamenii, faceți și voi lor; noi pohtim să ne cinstească toți, să ne dea plocoane și daruri, să ne dea de să ne ferească, să ne grăiască de bine, să ne facă toți după pohta noastră, să nu ne stea nimeni împotriva, nici să ne zică nimica de am face verice rău. Iar noi pohtim să oșandim pre toți; pre toți îi hulim, pre toți îi grăim de rău, pre toți îi părăm, pre toți îi luăm în răs și în batjocură; tutora le zicem că sunt nebuni li fără nici o socoteală; numai pre noi înșine, voui cutura a zice, ne facem și mai înțelepți decât Dumnezeu”¹¹.

Deși au ca model diferite comentarii clasice ale evangheliilor, predicile lui Antim Ivireanul, care nu au văzut lumina tiparului decât în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, constituie „un moment important în dezvoltarea limbii române literare”. Fiindcă sunt legate de societatea timpului, redacte cu multă căldură sufletească, urmărind să convingă

auditoriul, predicile mitropolitului Antim „se caracterizează sub raport stilistic printr-o oratoric remarcabilă”¹².

Lectura *Didahiilor* îl indică pe Mitropolitul Antim inițiator al elocinței sacre. Compozițional, predică este mediată, chibzuită și, cu toată naturalitatea și vigoarea ei, relevă un caracter scripturistic. Ea constituie și o „revoluție” în sens beletristic, avansând ideea de public. Stilul cazaniei iese, astfel, din stereotipie și se subordonează relației predicator-auditor. „Deși Sfintul Antim a fost important ca tipograf și traducător, harul său s-a manifestat în predica de amvon, a cărei compoziție și efect interesează istoria literaturii. Imagistica poetică este un instrument liric al discursului teologic, asigurându-i eficacitatea. Chiar dacă primează învățătura și nu delectarea, există, oricum, intenția de a miza pe sensul figurat al cuvântului și al construcțiilor alegorice. Estetizarea mijloacelor folosite de retorica sacră nu este, într-afit de excesivă încît să trădeze simplitatea discursului, postulată de Sfinții Părinți”¹³. Lectura *Didahiilor* ne descoperă că în alcătuirea cuvintărilor s-a ținut seama și de principiile omiletice care contribuie la atingerea scopului întreg al predicii: de a lumina mintea, de a mișca inima și de a îndupleca voia. Aceste principii se regăsesc și în predicile ierarhului Antim: *Iristocentric*, penură că învățătura biserică și îndemnul spre a face bine vin de la Hristos și se împlinesc în și pentru Hristos, *eclesiocentric*, pentru că se afirmă necesitatea ascultării de Biserica ce este păstrătoarea adevărilor de credință revelate, *psihologic*, prin analiza unor stări sufletești ale persoanelor din istoria sfințită și prin observarea unor astfel de stări la ascultători, al *intuiției*, prin capacitatea de relaționare dintre cunoștințele abstracte cu cele care caracterază societatea contemporană cu autorul, al *stimu-*

lării activității proprii a ascultătorilor, al *actualizării*, prin raportarea învățăturii evanghelice la situații din viața societății în mijlocul căreia își desfășura viața preotească, al *propovăduirii* cu cuvântul și cu fapta, prin modelul vieții sale duhovnicești¹⁴.

Sfântul Ierarh Antim Ivireanul este unul dintre cei mai mari oratori religioși din trecutul poporului român. Calitățile artistice ale predicii sale îl așează printre cei mai de seamă ctitori ai limbii române literare. Cunoșterea limbii române este uimitoare la Antim Ivireanul. *Didahiile* lui Antim Ivireanul sunt foarte însemnate din punct de vedere literar. Este de remarcă că predicile lui Antim, spre deosebire de vechile cazanii, au idei propuse unor ascultători neobșniștii cu speculațiile teologice. Raportată la aspectul general al limbii literare din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, limba lui Antim are la bază exprimarea populară și impresionează prin claritate, prin expunere curgătoare și prin naturalitate. Spre deosebire de mitropolitul Dosoftei, Antim nu se lasă purtat, decât foarte rar de sintaxa și de lexicul izvoarelor grecești (sau slavone). Datorită acestor calități, el poate fi numit ctitor al limbii liturgice românești și unul dintre întemeietorii oratoriei religioase la români.

Bibliografie:

- Bolocan, Carmen-Maria, *Sfântul Mitropolit Antim Ivireanul, ctitor al predicii originale în limba română*, în www.cntdr.ro/sites/default/files/
- Cartoian, Nicolae, *Istoria literaturii române vechi*, Editura Minerva, București, 1980.
- Ciurea, Al. I., *Antim Ivireanul, predicator și orator*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXIV, 1956, nr. 8-9.
- Chivu, Gheorghe, *Didahiile lui Antim Ivireanul și înnoirea limbajului predicii românești*, în Revista „Limba Română”, Nr. 9-10, anul XVIII, 2008.

Ivireanul, Antim, *Didahii*, Grupul Editorial Litera, Chișinău, 1998.

Păunoiu, Augustin, *Geniul limbii române descoperit în predica mitropolitului*, în revista „Lumina”, București, 26 septembrie 2011.

Rosetti, Al., Cazacu, B., Onu, Liviu, *Istoria limbii române literare*, vol. I, Editura Minerva, București, 1971.

http://ro.orthodoxwiki.org/Antim_Ivireanul

¹ http://ro.orthodoxwiki.org/Antim_Ivireanul

² Augustin Păunoiu, *Geniul limbii române descoperit în predica mitropolitului*, în revista „Lumina”, București, 26 septembrie 2011.

³ Nicolae Cartoian, *Istoria literaturii române vechi*, Editura Minerva, București, 1980, p. 410.

⁴ Al. Ciurea, *Antim Ivireanul, predicator și orator*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXIV, 1956, nr. 8-9, p. 775-817.

⁵ Gheorghe Chivu, *Didahiile lui Antim Ivireanul și înnoirea limbajului predicii românești*, în Revista „Limba Română”, Nr. 9-10, anul XVIII, 2008.

⁶ Antim Ivireanul, *Didahii*, Grupul Editorial Litera, Chișinău, 1998, p. 31.

⁷ Nicolae Cartoian, *Istoria literaturii române vechi*, Editura Minerva, București, 1980, p. 410.

⁸ D. Russo, *Studii și critice*, nr. 1, p. 24.

⁹ Antim Ivireanul, *Didahii*, Grupul Editorial Litera, Chișinău, 1998, p. 115.

¹⁰ *Ibidem*, p. 158.

¹¹ *Ibidem*, p. 80-81.

¹² Al. Rosetti, B. Cazacu, Liviu Onu, *Istoria limbii române literare*, vol. I, Editura Minerva, București, 1971, p. 185.

¹³ Carmen-Maria Bolocan, *Sfântul Mitropolit Antim Ivireanul, ctitor al predicii originale în limba română*, p. 429 în www.cntdr.ro/sites/default/files/

¹⁴ *Ibidem*, p. 430.

Actualitate eparhială – aprilie 2016

SLUJIRI CHIRIARHALE

Duminica a treia din post la Mănăstirea Arad-Gai

În a treia duminică din Postul Paștelui (a Sfintei Cruci), Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în Biserica cu hramul „Acoperământul, veșmântul și brâul Maicii Domnului” a Mănăstirii Arad – Gai, lăcaș situat la marginea municipiului Arad. Din sobor a făcut parte și părintele arhim. Nestor Iovan, de la Mănăstirea Hodoș-Bodrog.

La momentul rânduit, Ierarhul arădean a rostit cuvântul de învățătură sub titlul „Calea și viața creștină”, făcând legătura între citirile zilei, adică Cazanica duminicii, Voscreasna Utreniei (Ioan 21), Apostolul (Evrei 4; 5) și Evanghelia (Marcu 8; 9) de la Sfânta Liturghie, prin ceea ce înseamnă jertfa Crucii adusă de Mântuitorul spre viața și mântuirea lumii. Totodată, valoarea sufletului și vieții omului fiind neprețuite, cere urmarea Mântuitorului așa cum amintesc cele două pericope evanghelice. Cei care urmează lăsmântul Sfinților Apostoli au răsplătirea însăși a plinății vieții veșnice, laolaltă cu toți cei aleși, a subliniat Înaltpreasfinția Sa.

În cadrul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a hirotonit pe monahul Antonie Oanea intru ierodianocon pe seama Mănăstirii Hodoș-Bodrog și pe diaconul Ovidiu Oprișă intru preot pe seama Parohiei Rogoz, Protopopiatul Ineu.

Slujire arhierescă și sfințire de lucrări în Parohia Sinteia Mică

În Duminica a patra din Postul Mare (a Sfântului Ioan Scărilor), Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a fost prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Sinteia Mică, Protopopiatul Arad. Cu acest prilej, Înaltpreasfinția Sa a săvârșit slujba de binecuvântare a lucrărilor de renovare executate la sfântul locaș, și anume: renovarea exterioră a bisericii, sfințirea noii picturi și a noului iconostas, a stranelor și mobilierului nou din biserica parohială.

După binecuvântarea lucrărilor Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a săvârșit Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare în biserica cu hramul „Cuvioasa Parascheva”, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte: Preaonoratul Părinte Flavius Petcuț, Protopopul Aradului, Pr. Nicu Breda, Parohia Cinteii, Pr. Cornel Ilica, Parohia Belotiniț, pr. Ciprian Ilica, paroh, Arhidiacon Tiberiu Ardelean și Diacon Crainic Adrian.

Cuvântul de învățătură al Ierarhului arădean a fost pus sub titlul „Răscumpărarea timpului” (în baza Cazaniei și a citirilor scripturistice ale duminicii: Evr. 6; Efes. 5; Marcu 9; Matei 4), adică acela de pregătire pentru sfintele sărbători prin spovedire și împărtășire, stărând în rugăciune, post și fapte bune, punând în lumină frumusețea sufletească a credinciosului.

La încheierea Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a înmănat preotului paroh o scrisoare

de mulțumire pentru osteneala depusă la înfrumusețarea bisericii. Preotul paroh Ciprian Ilica a adus mulțumire Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei pentru dragostea și prețuirea avută față de credincioșii din Sinteia Mică, mulțumind în același timp autorităților și credinciosilor prezenți. Ziua de sărbătoare a parohiei s-a încheiat cu o agapă frățescă.

În după-amiaza zilei, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a fost prezent în Parohia Cinteii pentru a deschide Săptămâna duhovnicească din această parohie, devenită o tradiție de mai mulți ani.

Slujire arhierescă și distincție în Parohia Aradul Nou

În Duminica a 3-a din Postul Mare, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei Seviciu Arhiepiscop al Aradului, a săvârșit Sfânta Liturghie în biserica cu hramul „Sf. Mare Mucenic Gheorghe” a Parohiei Aradul Nou, înconjurat de un sobor de preoți.

Cuvântul de învățătură al Chiriarhului, cu titlul, după Cazanica Duminicii a V-a din Post, „Dragostea nedespărțită de smerenie” (cf. textelor biblice Evr. 9 și Mc. 10), a căutat a răspunde frământărilor în jurul virtuții smereniei. Atât de greu de realizat în viața de toate zilele, dar pilduită de Însuși Domnul în viața Sa, pentru toți cei ce urmează Crucea ca simbol și realitate a pocăinței și ridicării din stăpânia răului.

Apostolul zilei ilustrează aceasta prin jertfa Mântuitorului ca Arhierul veacurilor dându-și viața pentru ai Săi. Biserica îndeamnă în virtutea aceasta slujirea aproapei și exemplul Cuvioasei Maria Egipteană pomenită în această duminică și care dă mărturie despre trezirea conștiinței în lucrarea spre desăvârșire.

În cadrul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, a hirotonit cu distincția de iconom stravofoer pe părintele Gabriel Cosmin Mariș consilier social al Arhiepiscopiei Aradului și slujitor al acestei biserici pentru bogata activitate socială desfășurată în parohie. Cu aceeași distincție a fost hirotonit și părintele Silviu Nicolae Faur secretar eparhial și preot slujitor la Parohia Arad – Șega I.

Răspunsurile liturgice au fost date de corul parohiei.

După terminarea slujbei, a fost sfințită icoana „Sf. M. Mc. Gheorghe” realizată în tehnica quilting în premieră în eparhia Aradului, de copii parohiei coordonați de părintele consilier. Această icoană a ocrotitorului acestui sfânt locaș, copie fidelă a icoanei de pe catapeteasmă, a fost oferită bisericii cu prilejul hramului ce urmează.

Preotul Teodor Faur parohul acestei biserici a mulțumit Chiriarhului pentru părintească purtare de grijă și pentru bucuria prilejuită tuturor enoriașilor care au fost prezenți la Sfânta Liturghie.

Tot în această duminică, prin purtarea de grijă a părintelui consilier, s-a desfășurat pentru prima dată în parohie și o activitate socială deosebită prin participarea la Sfânta Liturghie a unui grup de vârstnici din cadrul Centrului pentru persoane

vârstnice a Direcției de Dezvoltare și Asistență Comunitară a Primăriei Arad. În cadrul Sfintei Liturghii, aceștia au interpretat câteva priceșne, aducând laudă lui Dumnezeu. După slujbă, prin purtarea de grijă a unor enoriași, vârstnicii au participat la o agapă frățescă la un local din parohie.

În după-amiaza zilei, în parohie a fost săvârșită Taina Sfântului Maslu cu 7 preoți.

Sfântul Mare Mc. Gheorghe, prăznuit la Mănăstirea Feredeul din deal

În fiecare an, la data de 23 aprilie, când este prăznuit Sf. Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință, sute de credincioși din Podgoria Aradului și împrejurimi, își îndreptă pașii spre Mănăstirea Feredeul, din Protopopiatul Lipova. Sfânta Liturghie arhierescă a fost săvârșită de către Întăistătorul eparhiei, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Anul acesta sărbătoarea Sfântului Gheorghe a căzut în Sămbăta lui Lazăr.

Cuvântul de învățătură, rostit de Chiriarh, a fost pus sub titlul „Două nume din istoria biblică și cea bisericăscă”, adică cinstite în această zi a Sămbetei lui Lazăr și sărbătorii Sfântului Gheorghe, desprins din citirile zilei – pateriile Vecerniei și pericopele apostolelor și evangheliilor, în legătură cu sinaxarele celor doi aleși – ca și însemnătăți pentru viața credincioșilor, îndeosebi ale celor care poartă numele respective, cu tălcuirea lor – cel dintâi privind ajutorul lui Dumnezeu, iar celălalt ca lucrător al pământului, într-o împlinire potrivită timpului însuși al tinerii – primăvara cu învierea și reînnoirea firii. Imnografia, la fel, întregeste însemnătatea zilei închinată atât Sămbetei stălpărilor, cât și Sfântului Gheorghe, tipicul bisericesc, în desfășurarea sa, dând fiecărui moment și locul cuvenit, a subliniat Înaltpreasfinția Sa.

La finalul Sfintei Liturghii Înaltpreacuviosul Părinte arhim. Ilarion Tăucean, starețul Sfintei Mănăstiri, a adus cuvânt de aleasă mulțumire Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei, pentru prezența în mijlocul slujitorilor și pelerinilor veniți la această zi de praznic, precum și pentru grija părintească care o are față de Mănăstirea Feredeul și obștea ei.

Duminica Floriilor la Catedrala arhiepiscopală din Arad

Catedrala arhiepiscopală din Arad a fost plină de credincioși în Duminica Floriilor. Sfânta Liturghie a fost săvârșită de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

Cuvântul de învățătură a fost pus sub titlul „Ramuri și flori” (cf. citirilor scripturistice ale praznicului: Filip. 4; Ioan 12), potrivit numirii sărbătorii, simbolurilor acestora de tărie și frumusețe, arătând virtuțile pe care creștinii trebuie să le dovedească pentru primirea Mântuitorului în suflete. Sfintele citiri din zilele următoare ca și cele premergătoare, istoricesc

despre primiri pe care Mântuitorul le-a avut din partea celor din vremea Sa. Unii cu devotament, alții cu nepăsare. Cei nevinovați, copiii și cei în floarea vieții, dau pilda cea mai grăitoare pentru recunoașterea mesianității Mântuitorului. Cazanica zilei îndeamnă la adevărata pregătire pentru primirea Sfintei Împărășanii spre a avea parte, desigur, de dobândirea Ierusalimului ceresc, a spus Ierarhul.

La inițiativa părintelui diacon Lavinu Morariu, dirijorul Coralei Arhiepiscopale Arad și membru al Corului Academic al Filarmonicii de stat Arad, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei, a avut loc o premieră muzicală. Corul Academic a dat răspunsurile la Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur, sub îndrumarea dirijorului doctor Robert Daniel Rădoiaș. Credincioșii prezenți în număr mare au avut bucuria duhovnicească de a asculta armonizarea compozitorului Gheorghe Cucu – o abordare mai puțin cunoscută a cântării corale bisericăscă.

La finalul slujbei, ierarhul a adresat cuvânt de mulțumire și de apreciere dirijorilor și coriștilor, subliniind munca depusă pentru realizarea acestui eveniment.

Credincioșii prezenți, la ieșirea din sfântă biserică, au primit ramuri de salcie care au fost sfințite.

ACTIVITĂȚI EDUCAȚIONALE ȘI SOCIALE

Sfințire de troiță la Mănăstirea arădeană Hodoș-Bodrog

Duminica a 3-a din Postul Mare (a Sfintei Cruci) a fost sărbătorită cu multă bucurie duhovnicească de obștea Sfintei Mănăstiri Hodoș-Bodrog și de credincioșii care participă cu multă evlavie la sfintele slujbe ce se săvârșesc aici.

Sfânta Liturghie a fost săvârșită de către un sobor de slujitori ai Sfintei Mănăstiri în biserica cu hramul „Pogorărea Sfântului Duh”, în prezența a numeroși credincioși veniți din parohiile învecinate. După săvârșirea Sfintei Liturghii credincioșii au avut posibilitatea de a participa la Slujba de sfințire a unei troițe în stil maramureșan, așezată în curtea de la intrarea în mănăstire. Troița a fost dăruită de către domnul Liviu Buțura și a fost executată de către meșterul Petru Codrea din localitatea maramureșană Valea Stejarului.

Părintele protos. Iustin Popovici, consilier cultural al Sfintei Arhiepiscopii a Aradului, în cuvântul de învățătură rostit cu acest prilej, a vorbit despre importanța Sfintei Cruci în viața spirituală a creștinului. Totodată, părintele Iustin a subliniat faptul că numărul foarte mare de cruci și troițe amplasate pe pământul patriei noastre vădesc cinstirea și evlavie deosebită pe care a acordat-o poporul român acestui binecuvântat semn creștin precum și afirmarea identității de ortodocși.

După sfințirea troiței soborul slujitor și credincioșii prezenți s-au închinat în fața troiței, intonând imnul: „Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și Sfântă Învierea Ta o laudăm și o mărim!”

„Vatra arădeană” a donat un ecograf Arhiepiscopiei Aradului

Asociația „Vatra arădeană” a donat un ecograf Arhiepiscopiei Arad pentru dotarea cabinetului medical „Sfinții doctori Cozma și Damian”, care funcționează sub egida Arhiepiscopiei. Aparatul va veni în sprijinul persoanelor vulnerabile din municipiul și județul Arad, care sunt consultate în cadrul programelor umanitare ce se derulează la cabinetul medical. Donația Asociației „Vatra arădeană” constituie un suport important pentru cadrele medicale care își desfășoară activitatea în mod voluntar la cabinetul deschis de Arhiepiscopia Aradului, în sprijinul celor care au nevoie de asistență medicală de specialitate dar nu își pot permite să plătească consultația la specialiști din sistemul medical privat.

„Am decis să facem această donație pentru că este în spiritul credinței creștine să ne ajutăm aproapele și să dăm din prinosul nostru pentru cei care au nevoie de ajutor. Asociația noastră va rămâne și pe viitor un partener al Arhiepiscopiei Aradului în programe de asistență socială și ajutorare a celor aflați în nevoie. Așa să ne ajute Dumnezeu!”, a declarat Ciprian Florin Luca, președintele Asociației „Vatra arădeană”. „Mulțumim președintelui „Vetrei arădene” pentru acest gest de mare încercătură umană, care ne va ajuta în misiunea noastră de a asigura asistență medicală pentru persoanele vulnerabile din Arad care au nevoie de ajutorul nostru”, a declarat părintele Gabriel Mariș, consilier în cadrul Sectorului social la Arhiepiscopiei Arad.

Seminariștii arădeni în misiune în Parohia Sinteia-Mare

Credincioșii Parohiei Sinteia-Mare, din protopopiatul Arad au trăit, în duminica a treia din Postul Mare, momente de înaltă duhovnicească prin prezența în mijlocul lor a elevilor de la Seminarul Teologic Ortodox Arad, împreună cu părintele profesor Codin Șimonca-Oprița.

Sărbătoarea parohiei a debutat prin slujirea Sfintei Liturghii, la care răspunsurile liturgice au fost date de elevii seminariștii prezenți, dirijați de către profesorul de muzică Ștefan-Adrian Buguyi. La momentul convenit părintele profesor Codin Șimonca-Oprița a rostit un frumos cuvânt de învățătură pe baza Evangheliei acestei duminici (Marcu 8, 34-38; 9, 1), arătând importanța cinstirii Sfintei Cruci în mijlocul Postului Mare.

Bucuria a fost întregită de prezența în mijlocul parohiei Sinteia-Mare a Preacuviosului părinte protos. Dr. Iustin Popovici, consilier cultural al Sfintei Arhiepiscopii a Aradului care, împreună cu cei 14 preoți prezenți, din Cercul pastoral misionar Chișineu-Criș, au săvârșit în biserica parohială cu hramul „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul”, începând cu ora 1700, Taina Sfântului Maslu. La finalul Sfintei slujbe părintele Iustin Popovici a rostit un duhovnicesc cuvânt de învățătură, cu exemplificări din Sfânta Scriptură și din viața Sfinților Părinți, despre însemnătatea Sfintei Cruci și așezarea acestei duminici la jumătatea drumului spre Înviere.

Continuare în pagina 6

Actualitate eparhială – aprilie 2016

Urmare din pagina 5

În continuare, preotul paroh Pavel Ioan, a mulțumit preoților prezenți cât și tuturor credincioșilor pentru participare și pentru sprijinul acordat în realizarea acestei zile cu totul deosebite din viața parohiei Sinte-Mare. De asemenea părintele paroh a prezentat referatul cu teme: Factori și mijloace în educația religioasă a tinerilor și Crucea în viața tinerilor; pe marginea cărora au urmat dezbateri și luări de cuvânt și din partea celorlalți preoți participanți. Seara s-a încheiat cu o agapă frățească.

Instalări de noi preoți în parohii arădene

În Duminica a treia din Postul Mare (a Sfintei Cruci), credincioșii din șase parohii arădene au avut bucuria să-și primească pe noii lor păstori de suflete. Astfel, din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, au fost instalați preoți în următoarele parohii: *Parohia Comlăuș*, Protopopiatul Arad – preotul Lucian Ștefănuț; *Parohia Vânători*, Protopopiatul Arad – preotul paroh Adrian Hanțiu; *Parohia Crocna*, Protopopiatul Sebiș – preotul paroh Florin Bej; *Parohia Pescari*, Protopopiatul Sebiș – preotul paroh Sebastian Rocsa; *Parohia Țarmure*, Protopopiatul Sebiș – preotul paroh Cosmin Roman; *Parohia Rogoz*, Protopopiatul Ineu – preotul paroh Ovidiu Opriș.

Službă de binecuvântare a monumentului Academicianului Cornelia Bodea

Vineri 8 aprilie 2016, în incinta Spitalului Clinic de Urgență Județean Arad, în prezența multor oficialități, a avut loc o slujbă de binecuvântare a unui monument ridicat în cinstea Academicianului Cornelia Bodea, săvârșită de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei Arhiepiscop al Aradului înconjurat de un sobor de preoți. Slujba a urmat ceremoniei de dezvelire a bustului, amplasat lângă biserica de lemn din incinta spitalului, fiind marcați astfel 100 de ani de la nașterea ei.

După slujbă, toți cei prezenți s-au strâns în biserică unde personalități de seamă au ținut să scoată în evidență drumul spre excelență, evoluția, sacrificial de sine în slujirea adevărului istoric și opera „marii doamne a istoriografiei românești”.

În cadrul întâlnirii, ierarhul a amintit: „Cornelia Bodea a slujit pe terenul spiritual mai mult și iată aici ar fi o întregire și din partea Bisericii. Personalitatea ei ne-a adus astăzi să mărturisim încă o dată această conlucrare a noastră a tuturor instituțiilor arădene în amintirea unui om de cultură, care ne-a dat un jalon pentru activitățile noastre viitoare. Noi continuăm să ne rugăm pentru odihna sufletului ei. O răspălțire bogată în lumina veșnică a lui Dumnezeu”.

Săptămână duhovnicească în Parohia Roșia Nouă

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Dr. Timotei Seviciu Arhiepiscop al Aradului în săptămâna a IV-a a Postului Mare în Parohia Ortodoxă Română Roșia Nouă și

Obârșia, Protopopiatul Lipova, s-a desfășurat Săptămâna duhovnicească cu titlul “Anul omagial închinat educației religioase a tinerilor”. La invitația preotului paroh Craveț Cătălin Dumitru au răspuns afirmativ mai mulți preocupări preoți din parohiile învecinate și nu numai. Temele propuse au fost alese de către preotul paroh raportându-se la nevoile tinerilor de azi, dar și ale credincioșilor, dar mai ales ca acestea să se desprindă din marea temă a săptămânii duhovnicești.

Cântecul care te cheamă la rugăciune

În cadrul parteneriatului dintre Biserica Ortodoxă Gurahonț și Liceul “Ioan Buteanu”, în fiecare an, în perioada postului, în parohia Gurahonț, în cadrul programului catehetic “Hristos împărțit copiilor” se desfășoară concursul de bătu toaca “Cântecul care te cheamă la rugăciune”, cu premii de Sfintele Paști. Anul acesta în data de 12.04.2016 între orele 12:00 – 13:30 a avut loc ce-a de-a opta ediție a concursului, care s-a desfășurat în curtea Sfintei Biserici în fața unui numeros public format din elevi și părinți.

Concursul a început printr-un cuvânt adresat elevilor și celor prezenți din partea domnului director adjunct Vesa Ciprian, urmat de binecuvântarea rostită de preotul paroh Moț Crăciun Dorel. Au participat înscriindu-se ca și concurenți un număr de 42 de elevi de la grupul “Alege Școala” și elevi din clasele V-VIII de la Liceul “Ioan Buteanu” Gurahonț, Școala Generală Buteni, Școala Generală Chisindia, Școala Gimnazială “Lazăr Tâmpa”, Almaș și Școala Generală Dieci.

Juriul a fost format din: Preot iconom stavrofor Mot Dorel, domnul director adjunct Vesa Ciprian, profesoara de muzică Brânda Nicoleta, profesoara de religie Muț Ana, profesor de religie Stan Gheorghe și profesor de religie Slev Ioan și domnul profesor Sulincean Manuel.

Au fost acordate premii și mențiuni la mai mulți elevi participanți.

Activitate metodică în zona Ineu

Sub genericul „Împreună, spre împlinirea lucrărilor Bisericii și a Școlii”, preoți ai comunei Seleuș și profesori care predau disciplina Religie în unități de învățământ din zona Ineu, au participat miercuri, 13 aprilie 2016, la Școala Gimnazială Seleuș, la activitatea metodică propusă de către d-na profesor Adam Melania. Experiența dansei, în calitate de profesor care predă religie și lb. și literatura română, s-a evidențiat prin susținerea unui referat în care a prezentat avantajele unui parteneriat educațional, iar ca exemplu de bună practică a prezentat materiale realizate și roade ale proiectului „Învăț să iubesc și să dăruiesc”. Proiectul s-a derulat la nivelul comunei, pe parcursul unui an școlar, bucurându-se de sprijinul preotului paroh Muț Ștefăniță, a d-nei director Truț Mariana, a Primăriei și a întregii comunități.

Părintele consilier Iustin Popovici a felicitat partenerii implicați în aceste activități educaționale, subliniind faptul că trebuie să existe o

permanentă colaborare între profesorul de religie, preotul parohiei și întreaga comunitate, cu scopul de a pune în practică obiectivele comunității educației tinerilor creștini și ajutorarea apropiatului. Inspectorul școlar-diac. prof. Florin Sirca a evidențiat faptul că aceste activități sunt o continuare firească a orelor de religie, cu beneficii reale atât pentru inițiatori, organizatori, cât și pentru grupul țintă.

Programe educativ-religioase în Grădinițele din Grădiște-Arad

Programe educativ-religioase s-au desfășurat marți, 12 aprilie 2016, la trei unități de învățământ preșcolar din municipiul Arad, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului.

Au fost prezentate copiilor cărțile de colorat despre Patimile Domnului Iisus Hristos, accentuându-se importanța sărbătorii Învierii Domnului. Prin programul prezentat, prin dialog, prin poezii, rugăciuni și cântece specifice acestei sărbători, copiii au fost bucurați, după cum ne informează arhim. Teofan Mada, vicar eparhial, coordonator de proiect.

Aceste manifestări pascale întregesc activitățile culturale-creative și educativ-ecologice ale unităților de învățământ arădene. Strădania copiilor a fost răsplătită prin cărți de colorat, cei 150 de copii primind fiecare în dar câte un exemplar din „Săptămâna Patimilor”, al artiștii plastice Angela Hanc. Lucrarea a fost tipărită cu sprijinul Consiliului Județean Arad și al Centrului Cultural Județean Arad.

La evenimentele educativ-religioase au participat directorul unităților de învățământ, profesori și educatori.

Săptămână Duhovnicească în Parohia Cintei

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei Arhiepiscop al Aradului în perioada 10-16 Aprilie 2016 Parohia Ortodoxă Cinteii a organizat a XV-a Ediție a „Săptămânii Duhovnicești”, în contextul anului omagial proclamat de Sfântul Sinod al Bisericii ortodoxe Române ca an al educației creștine și al Sfântului Ierarh Martir Arhim. Iivreanul.

Săptămâna Duhovnicească din acest an a debutat cu Slujba Vecerniei în Duminica a IV-a din Post oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Timotei Seviciu. La finalul Slujbei Chiriarhul a rostit un cuvânt de învățătură în care a subliniat importanța acestei săptămâni duhovnicești în viața credincioșilor. Pomind de la Scara Sfântului Ioan Scărarul care ne îndeamnă la urcușul duhovnicești s-a arătat că săptămâna a V-a a postului este amplificată de Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul și Denia Acatistului Bunei Vestiri la care se adaugă și viața Cuvioasei Maria Egipteanca. Dintre invitații mai amintim pe: Preasfințitul Părinte Silvan, Episcopul ortodox român al Eparhiei Ungariei; Preacuviosul părinte Arhimandrit dr. Teofan Mada vicarul Arhiepiscopiei Aradului; Preacuviosul Părinte dr. Iustin Popovici, Consilier Cultural al Arhiepiscopiei Aradului; Părintele

Profesor Dr. Constantin Rus de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad; Preacuviosul Părinte Arhimandrit Justinian Tibil, Starețul Sfintei Mănăstiri Teiuș din Episcopia Caransebeșului; Pr. Nicolae Rădulescu de la parohia Sântana I, coordonatorul cercului misionar.

Iată, Mirele Vine! – Concert de Muzică Bizantină la Arad

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a avut loc marți, 19 aprilie 2016, la Sala „Regele Ferdinand” a Primăriei Aradului un concert de muzică bizantină în cadrul manifestărilor Filocalia, organizate de Arhiepiscopia Aradului, Centrul Cultural Județean Arad și Consiliul Județean Arad.

Prin concertul de muzică bizantină intitulat: Iată, Mirele Vine!, grupul psaltic „Sf. M. Mc. Dimitrie” al Catedralei Mitropolitane din Craiova, a reconstituit imnografic drumul pascal pe care este chemat creștinul să-l parcurgă împreună cu Hristos spre Înviere.

„La începutul acestui urcuș duhovnicec, sufletul este îndemnat, prin cele mai frumoase cântări ale imnografiei muzicale bizantine, să privegheze, că iată, „Mirele Vine!”, să nu dormitezi „Suflete al meu”, că iată „sfârșitul se apropie și te vei tulbura”. Suntem chemați, de asemenea, s-o însoțim pe Maica Domnului – „Biserica sfințită și Raiul cuvântător”, pe drumul către pătimirile Domnului, până la poalele Crucii prin care ne-a venit mântuirea”, a subliniat arhim. Teofan Mada, vicar eparhial, coordonator de proiect

La concert au participat și un grup de copii de la Centrul de Plasament Oituz-Arad, care s-au bucurat de frumusețea muzicii bisericești specifice perioadei prepascale. Centrul de tip rezidențial se adresează copiilor ce au fost separați temporar sau definitiv de părinți și oferă servicii de ocrotire, îngrijire și consiliere cu scopul de a permite formarea și întărirea legăturilor familiale.

Concertul Coralei preoților Arhiepiscopiei Aradului în pragul Intrării Domnului în Ierusalim

Cu câteva zile înainte de Intrarea Domnului în Ierusalim, credincioșii cetății Aradului, mai cu seamă cei ai Catedralei istorice a Aradului s-au bucurat și s-au înălțat duhovnicește prin glasurile preoților, membrii componenți ai Coralei preoților din Arhiepiscopia Aradului, cor dirijat de Părintele Arhidiacon Tiberiu Ardelean, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei.

Prezentarea concertului coralei a fost realizată de Părintele Profesor Univ. Dr. Cristinel Ioja, care a surprins într-un mod sublim legătura dintre Teologia perioadei în care ne aflăm și acordurile pieselor muzicale interpretate.

Concertul coralei se integrează în buna Tradiție pe care o avem în Arhiepiscopia Aradului, ca preoții, slujitori devotați ai altarelor lui Dumnezeu în istorie, să aducă în preajma

marilor Praznice, mesajul teologic și duhovnicec al Bisericii, îmbrăcat în haina melodică locală, în corespondență cu aspirațiile spirituale ale credincioșilor și cu specificul perioadei pe care o traversăm.

Acest gest cu încărcătură eclesial-spirituală, cu puternice rezonanțe în cultul și Liturgia Bisericii, se dorește a fi receptat nu doar ca pe un dar interpretativ de înalt nivel muzicologic, ci, în primul rând, ca un semn al dragostei preoților în frunte cu Întai Stătătorul Arhiepiscopiei noastre pentru cei credincioși, pentru devotamentul lor și mărturisirea credinței lor în Persoana lui Hristos Cel răstignit și înviat.

În același sens, efortul de a interpreta și transmite prin melosul bisericesc local mesajul duhovnicec al Postului Paștilor, trebuie văzut ca un gest al responsabilității și asumării din partea preoțimii arădene a dimensiunilor ascetice și spiritual-liturgice ale Postului Paștilor, precum și conștiința că în urcușul spre Crucea și Învierea lui Hristos suntem chemați să rămânem în rugăciune, solidaritate, nădejde și iubire.

În programul cultural-artistic s-au interpretat lucrări de: N. Lungu, D. Bortneanski, Pr. I. Șerb, Gh. Mandicevski, lucrări care au transmis mesajul duhovnicec al perioadei bisericești pe care o traversăm. La finalul concertului Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei a subliniat rolul misiunii pe care o face corala preoților în eparhia Aradului, mulțumind preoților „care se fac pildă pentru credincioșii pe care-i păstoresc”, pentru efortul și dragostea arătată față de cântarea corală și implicit față de biserică.

Seară duhovnicească despre părintele Arsenie Boca la Catedrala Veche din Arad

În vineri din Săptămâna Florilor, 22 aprilie 2016, Părintele dr. Vasile Vlad, conferențiar universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, a susținut o conferință cu titlul „Aspecte din viața și învățătura duhovnicească a părintelui Arsenie Boca”. Evenimentul face parte din ciclul Serilor duhovnicești de la Catedrala Veche și s-a desfășurat în sala de festivități a Parohiei Ortodoxe Arad-Centru. Acestea sunt organizate de către Asociația parohială „Calea mântuirii”. Deschiderea acestei conferințe a fost făcută de părintele Ioan Tulcan, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad și organizatorul acestor seri duhovnicești. Evenimentul a avut loc cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului.

Referatul Părintelui Vasile Vlad a fost structurat în două părți. În prima parte a intrării, părintele a prezentat câteva aspecte comparative legate de scrierile Părintelui Arsenie Boca și celelalte scrise de autori care prin neînțelegere rup din context texte din gândirea părintelui, aducând astfel mari deservicii părintelui. Scrierile părintelui Arsenie Boca nu pot fi abordate în mod superficial ci ele trebuie înțelese trăind în duhul părintelui.

Actualitate eparhială – aprilie 2016

Urmare din pagina 6

În cea de-a doua parte a referatului său, părintele Vasile Vlad a pus în lumină câteva aspecte legate de „chipul părintelui Arsenie Boca”, vorbind îndeosebi despre teologia academică și duhovnicească a părintelui Arsenie Boca, care scria cu o limpezime excepțională. Teologia sa are o dimensiune profetică. Ea este o teologie duhovnicească, deoarece el a coborât mintea sa în inimă. Părintele Arsenie Boca este numit și „citor al Filocaliei” pentru contribuția însemnată pe care a avut-o alături de părintele Dumitru Stăniloae la traducerea Filocaliei în limba română din limba greacă.

Părintele Vasile Vlad a avut șansa să-l cunoască în viață pe părintele Arsenie Boca, și a participat și la înmormântarea sa la Mănăstirea Prislop în anul 1989.

La finalul întrunirii, părintele conferențiar a răspuns nenumăratelor întrebări legate de viața minunată, trăirea și învățăturile părintelui Arsenie Boca. De asemenea, a amintit și faptul că s-a întrunit comisia care lucrează la întocmirea dosarului pentru canonizarea Părintelui Arsenie Boca.

Prezență arhierescă la tradiționalul pelerinaj de Florii din Parohia arădeană Scânteia

Sâmbătă, 23 aprilie 2016, în ajunul Praznicului împăratului Floriilor, începând cu ora 16.00, în Parohia Scânteia – Domeniul Lupaș, Protopopiatul Arad, la inițiativa părintelui paroh Gabriel-Ioan Vladu, s-a desfășurat tradiționalul Pelerinaj de Florii, pentru a ne aminti de momentul Intrării Mântuitorului Iisus Hristos în cetatea Ierusalimului. Organizarea acestui pelerinaj în Parohia Scânteia se află la cea de-a doua ediție și nădăjduim să dăinuie peste veacuri. Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului a participat la această frumoasă procesiune de aducere și sfințire a sălcuțelor pentru a întări tradiția străveche în părțile Aradului.

Înaltpreasfințitul Sa a fost întâmpinat la intrarea pe Domeniul Lupaș de către un sobor de proei din parohiile învecinate; tineri și copii îmbrăcați în frumoase straie tradiționale, purtând în mâini ramuri de salcie, icone, rapori și făclii, de unde au parcurs împreună drumul până la biserică, unde a săvârșit slujba Vecerniei, în cadrul căreia s-au rostit ectenii speciale pentru tinerii și pelerinii prezenți la această procesiune.

În cuvântul de învățătură rostit cu acest prilej, Chiriarhul a vorbit despre tradiția procesiunii cu ramuri de salcie în ajun de Florii și semnificația ei, ca urmare a Mântuitorului pe calea Ierusalimului cerese.

După Vecernie, în fața bisericii, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a rostit rugăciunea de binecuvântare a sălcuțelor care au fost apoi luate de credincioși spre asezarea lor acasă alături de icone.

Concertul de Florii al Corului „Armonia”

Devenit deja tradițional, concertul de Florii al Corului „Armonia”, a avut loc în seara zile de 25 aprilie ora 19, după slujba Dniei, în Catedrala

Veche din Arad. În acest an concertul a avut ca și generic un binecunoscut pasaj din Sfânta Scriptură, cu referire specială la evenimentul Intrării Mântuitorului în Ierusalim: „Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului” (In 12, 13). Sub bagheta maestrului Ovidiu Boar, corul a interpretat un grupaj de cântece religioase specifice perioadei Postului Mare, precum și imnuri din Săptămâna Patimilor, la acestea adăugându-se și câteva piese religioase din repertoriul internațional.

Concertul a fost prezentat de către preacucernicul părinte Traian-Ioan Micoroi, Parohul Catedralei Vechi, care a făcut câteva referințe la trecutul corului catedral, prezentând totodată și aspecte din viața compozitorilor, din repertoriul cărora s-au interpretat cântecele.

La această seară de rugăciune prin cântec, a fost prezent Înaltpreasfințitul Timotei, Arhiepiscopul Aradului, care în finalul concertului a adresat cuvânt de felicitare membrilor corului și distinsului dirijor. De asemenea, au fost prezenți o parte din membrii Permanenței Eparhiale, preoții și credincioșii acestei parohii.

Corul mixt al facultății de Teologie Ortodoxă din Arad la Mănăstirea Hodoș-Bodrog

Mulțime mare de credincioși au participat și în acest an la Sfânta și Dumnezeiasca liturghie din Duminița Floriilor, la străvechea mănăstire Hodoș-Bodrog din Arhiepiscopia Aradului. Credincioșii prezenți au avut prilejul să se înalțe sufletește și prin faptul că în această mare zi de praznic împăratesc, răspunsurile liturgice au fost date de Corul mixt al Facultății de Teologie Ortodoxă „Iarion V. Felea” din Arad, dirijat cu multă măiestrie de maestrul dr. Mircea Buta, conferențiar universitar la instituția teologică amintită. Este o tradiție deja îndătinată ca în Postul Mare corul mixt să organizeze un pelerinaj la cea mai veche mănăstire atestată documentar din țara noastră, la Hodoș-Bodrog, pentru a se ruga și înălța spiritual alături de viețuitorii acestei mănăstiri. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost scrise de Cornel Hristu Danielescu.

La momentul pricesnei, s-a cântat Cântec de Florii, de Timotei Popovici iar în timpul Împărtășirii și Miruirii credincioșilor s-au cântat mai multe cântări specifice perioadei Postului Mare: Miluiește-mă, Dumnezeule, de Gheorghe Cucu, (aranjament pentru cor mixt de Nicu Moldoveanu), Cămara Ta, de Nicolae Lungu, Ușile pocăinței, de pr. Ioan Șerb, Până când!, de Dimitrie Bortneanschi, Cel ce mănâncă Trupul Meu, de Dimitrie Bortneanschi și cunoscutul „Cântec de Florii” de Timotei Popovici în aranjament pentru cor mixt de Mircea Buta.

De asemenea, impresionant pentru studenții facultății au fost sutele de copii și credincioși care s-au împărtășit cu Trupul și Sângele Domnului.

La finalul slujbei, părintele protos. Iustin Popovici, consilier cultural al Arhiepiscopiei Aradului, a mulțumit domnului conf.dr. Mircea Buta și tuturor coriștilor pentru împreună slujire și răspunsurile liturgice date în chip înălțător.

Proiect umanitar „Dăruind vei dobândi, la Parohia Ortodoxa Sebiș I

În Duminița Floriilor, copiii de la Liceul Teoretic Sebiș (Gradinița PP și clasa a III-a B) în parteneriat cu Parohia Ortodoxa Sebiș I, pr. Beni Iojă, au derulat o impresionantă acțiune umanitară pentru ajutorarea colegului lor David Creț din clasa a III-a A, bolnav de cancer.

Astfel, după încheierea Sfintei Liturghii, copiii au prezentat o expoziție de obiecte decorative cu tematică pascală, confecționate chiar de ei. În schimbul unei mici donații, fiecare participant a primit câte un obiect „de artă”, dintre cele expuse. Momentul de aleasă dăruire și implicare a celor mici a fost răsplătit cu generozitate de către credincioșii, adunându-se suma de 3400 lei, bani care vor fi donați copișului bolnav.

Aceasta acțiune face parte din proiectul Dăruind vei dobândi, aflat la a IV-a ediție.

„Săptămâna altfel – Să știi mai multe, să fii mai bun!” la Seminarul Teologic Ortodox Arad

Săptămâna 18-22 aprilie 2016 a însemnat pentru toate școlile din Învățământul Preuniversitar din România săptămâna activităților extracurriculare, a deschiderii căilor cunoașterii prin alte modalități decât cele obișnuite ale procesului instructiv-educativ. Aceasta este un parcurs didactic de extindere și aprofundare a unor competențe și abilități ale elevilor, context care își propune să dezvolte în afara orelor de curs aptitudinile adiacente acestora. Elevii sunt puși în situații noi, în care, exploatând cunoștințele dobândite la diferitele discipline, abordează inter- și trans-disciplinar teme care le îmbogățesc cultura generală. Nu în ultimul rând, ieșirea din spațiul convențional al școlii și vizitarea unor instituții din oraș, precum și excursiile de studiu au rolul de a-i provoca pe elevi la noi descoperiri și la aplicarea cunoștințelor în contexte noi.

Astfel, elevii seminariștii arădeni au avut parte în acest an de multiple posibilități de a-și lărgi orizonturile de cunoaștere spirituală și intelectuală, dar și fizice. Fiecare zi a însemnat pentru aceștia participarea la unele slujbe specifice acestei perioade a anului bisericesc.

Concurs de băut toaca în Parohia Moșiori

Toaca – o chemare la rugăciune

În Marțea Mare în Parohia Ortodoxă Moșiori, Protopopiatul Ineu, Arhiepiscopia Aradului, a avut loc concursul „Toaca – o chemare la rugăciune”, ediția a VI-a, concurs organizat cu sprijinul Comitetului Parohial Moșiori, sub conducerea Pr. Paroh Ciprian Petru Sălăvăstru.

Concursul s-a desfășurat pe cinci categorii de vârstă: copii de grădiniță, elevi din clasele I-IV, din clasele V-VIII, din clasele IX-XII și adulții, implicând astfel enoriașii de toate vârstele, de la cei mai mici la cei mai înaintați în vârstă.

La sfârșitul concursului participanții au fost premiați cu diplome, precum și cu diverse cărți, reviste și icone. Mulțumim pe această cale tuturor participanților și celor care au ajutat la buna desfășurare a acestui demers duhovnicesc, arătând dragostea față de formele de manifestare a cultului ortodox și atașament față de Sfânta Biserică.

Activități ale copiilor din parohia arădeană Micăla Veche II

Lumini...

Așa pot fi socotite activitățile desfășurate în parohia arădeană Micăla Veche II, mai ales în răstimpul zilelor de Post Mare, îndreptate către copii, vârșnici sau bolnavi din spitale.

Întâi de toate se cuvine a menționa că, rând pe rând, elevii Școlii Gimnaziale „Caius Iacob” precum și copiii de la Grădinița cu Program Normal nr. 11 din parohie au venit în zilele de peste săptămână în biserică parohială, spovedindu-se și împărtășindu-se cu Sfintele Taine.

În acest an școlar, clasa Pregătitoare A STEP BY STEP, sub îndrumarea d-nelor învățătoare Luminița Băbuș și Adriana Pică, de la Școala Gimnazială „Caius Iacob” Arad, a realizat un parteneriat deosebit și constructiv cu Parohia Arad Micăla Veche II. În cadrul acestuia a avut loc o expoziție de icone și obiecte decorative, lucrate manual.

Expoziția a avut loc în fața bisericii, având un succes deosebit, banii adunați fiind donați pentru pictura bisericii, aflată în lucru.

Dar din iubire

Cu binecuvântarea și sprijinul Înaltpreasfințitului Părinte Timotei Arhiepiscop al Aradului, Sectorul Social Filantropic a desfășurat în Joia și Vinerea Mare a Săptămânii Patimilor, prin Cantina Socială „Sfântul Ierarh Nicolae” a Arhiepiscopiei Aradului, o acțiune de înțajutorare a 100 de persoane, beneficiari ai cantinei, copiii Centrului de Zi „Nașterea Maicii Domnului” al Asociației Filantropia Arad dar și oameni nevoiași aflați în evidența și programele Centrului de Incluziune Socială al eparhiei. Acestora li s-a pregătit masa tradițională de Sfintele Paști cu friptură de miel, sarmale, ouă roșii, cozonaci și prăjituri și li s-au oferit suplimentar și pachete cu alimente, dulciuri și hrană rece pentru zilele de sărbătoare ce urmează.

Un ajutor în oferirea darurilor a venit și din partea Asociației Filantropia Arad, a unor parohii, din partea celor trei mari hipermarketuri (Selgros, Real și Carrefour) și a bunilor și damicilor credincioși care susțin activitățile social-filantropice ale acesteia și care știu că atunci „când faci un prânz sau o cină, să nu chemi pe vecinii tăi bogați, pe prietenii tăi bogați, că o să te cheme și ei la rândul lor și aceasta-ți va fi răsplata ta. Tu când vrei să faci o pomană adevărată, zice Domnul, deci când vrei să-ți fie primită ca milostenie masa, cina care o faci, cheamă la ea pe ologi, pe orbi, pe șchiopi, pe săraci pe neputincioși, că aceștia nu pot să-ți răsplătească și ți se va răsplăti în viața cea veșnică” (Lc. 14, 12-14).

„Drumul Crucii” în Vinerea Mare la Mănăstirea Hodoș-Bodrog

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, și prin purtarea de grijă a Preacucernicului Părinte Stareț protos. Grigorie Timiș, și în acest an, în ciuda timpului ploios și rece, sute de credincioși, nu numai din părțile Banatului, ci și din împrejurimi, au participat, în Vinerea Mare, la Procesiunea „Drumul Crucii” la Mănăstirea Hodoș-Bodrog.

Tradiția parcurgerii „Drumul Crucii” la Sfânta Mănăstire Hodoș-Bodrog datează din anul 1925, de pe vremea episcopului Grigore Comșa, rânduiala constând pe atunci doar din meditații și pe parcurs s-au adăugat unele cântări specifice Săptămânii Mari.

Din anul 2000, procesiunea se face pe drumul de la mănăstire spre satul Bodrogul Nou, drum pe care au fost amplasate 14 cruci, fiecare având câte o icoană cu una din cele paisprezece oprire, conform mărturiilor Sfintei Scripturi și ale Sfintei Tradiții, și anume: prima oprire: interogatoriul și condamnarea la moarte; a doua oprire: arcada „Ecce Homo”, unde Iisus a luat crucea; a treia oprire: Prima cădere a lui Iisus sub povara Crucii; a patra oprire: întâlnirea lui Iisus cu Mama Sa; a cincea oprire: întâlnirea cu Simon din Cirene; a șasea oprire: întâlnirea dintre Iisus și Veronica; a șaptea oprire: Drumul Crucii întretăiat de Cardo Maximus; a opta oprire: a doua cădere a lui Iisus sub povara Crucii; a noua oprire: a treia cădere a lui Iisus sub povara Crucii; a zecea oprire: dezbăcarea lui Iisus de hainele Sale; a unsprezecea oprire: pironirea pe Cruce; a doisprezecea oprire: Răstignirea și Moartea lui Iisus; a treisprezecea oprire: coborârea de pe Cruce și cea de-a paisprezecea oprire: momântul și locul învierii lui Hristos. Drumul Crucii durează aproximativ trei ore, iar pelerinii au de parcurs aproximativ patru kilometri.

După Slujba Ceasurilor care s-a săvârșit în sfânta biserică, soborul mănăstirii în frunte cu părintele stareț protos. Grigorie Timiș, au plecat în procesiune pe „Drumul Crucii”, făcând câte un popas la fiecare dintre cele 14 cruci, unde s-au citit pericope evanghelice, s-au înălțat rugăciuni, iar părinții arhim. Teofan Mada, vicar administrativ, protos. Teodor Vid, consilier administrativ-bisericesc și exarh și protos. Iustin Popovici, consilier cultural al Arhiepiscopiei Aradului, au rostit cate o frumoasă meditație specifică perioadei liturgice în care ne aflăm.

CERCURI MISIONARE

În luna **Martie** au avut loc Cercuri pastoral-misionare în următoarele parohii arădene: **Parohia Joia Mare**, Protopopiatul Sebiș, **Parohia Aradu Nou**, Protopopiatul Arad, **Mănăstirea Feredu**, Protopopiatul Lipova, **Parohia Almaș**, Protopopiatul Sebiș, **Parohia Hălmăgel**, Protopopiatul Sebiș.

(mai multe detalii se află pe pagina WEB a Arhiepiscopiei Aradului: www.episcopiaradului.ro).

Itinerar chiriarhal al Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Dr. Timotei Seviciu, aprilie 2016

Duminică, 3 aprilie - slujește Sfânta Liturghie la în biserică cu hramul „Acoperământul, veșmântul și brăul Maicii Domnului” în Mănăstirea Arad - Gai, robind cuvântul de învățătură sub titlul „Calea și viața creștină”. La momentul rânduit a hirotonit pe monahul Antonie Oanea întru ierodiacon pe seama Mănăstirii Hodoș-Bodrog și pe diaconul Ovidiu Oprîșă întru preot pe seama Parohiei Rogoz, Protopopiatul Ineu.

Marți, 5 aprilie - Chiriarhul slujește la Sfânta Liturghie a Darurilor înainte sfințite, în Biserica „Nașterea Sfințului Ioan Botezătorul” din Caransebeș, într-un sobor de arhierei, preoți și diaconi, avându-l în fruntea soborului pe Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului. A fost săvârșită și slujba Parasutasului, la împlinirea a două decenii de la trecerea la cele veșnice a vrednicului de pomenire episcop Emilian Birdăș care a reînființat Episcopia Caransebeșului.

Vineri, 8 aprilie - Chiriarhul a rostit un cuvânt solemn și a săvârșit o slujbă de binecuvântare a unui monument ridicat în cinstea Academicianului Cornelia Bodea, în incinta Spitalului Clinic de Urgență Județean Arad, în prezența mai multor oficialități, toți cei prezenți s-au strâns în biserică, unde personalități de seamă au ținut să scoată în evidență drumul spre excelență, evoluția, sacrificiul de sine în slujirea adevărului istoric și opera „marii doamne a istoriografiei românești”.

Duminică, 10 aprilie - Chiriarhul a săvârșit slujba de binecuvântare a lucrărilor de renovare executate la sfântul locaș, renovarea exterioară a bisericii, sfințirea noii picturi și a noului iconostas, a stranelor și mobilierului nou din biserică parohială din Sinteza Mică. A săvârșit Sfânta Liturghie a Sfințului Vasile cel Mare în biserică cu hramul

„Cuvioasa Parascheva”, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. În cuvântul de învățătură sub titlul „Răs-cumpărarea timpului” în baza Cazaniei și a citirilor scripturistice ale duminicii, Chiriarhul a evidențiat pregătirea pentru sfințele sărbători, prin spovedire și împărțire, stăruind în rugăciune, post și fapte bune, punând în lumină frumusețea sufletescă a credinciosului. În după amiaza zilei, Chiriarhul a fost prezent în Parohia Cinteii pentru a deschide Săptămâna duhovnicească din această parohie, devenită o tradiție de mai mulți ani.

Luni, 11 aprilie - Chiriarhul participă la ședința comună a Consiliului Director și a Membriilor fondatori ai Fundației Universitare „Vasile Goldiș” din Arad.

Miercuri, 13 aprilie - Slujește Sfânta Liturghie la Parohia Arad-Centru, la momentul rânduit hirotesesește întru duhovnici preoții nou hirotoniți ce vor pleca în parohiile unde vor slui. După amiaza, Chiriarhul a slujit Denia Canonului cel Mare al Sfințului Andrei Criteanul, în biserică mănăstirii de maici Arad-Gai.

Duminică, 17 aprilie - Chiriarhul a săvârșit Sfânta Liturghie în biserică cu hramul „Sf. Mare Mucenic Gheorghe” a Parohiei Aradul Nou, înconjurat de un sobor de preoți. Cuvântul de învățătură al Chiriarhului a fost „Dragostea nedespărțită de smerenie”. La momentul rânduit a hirotesit cu distincția de iconom stravrofor pe părintele Gabriel Cosmin Mariș- consilier social al Arhiepiscopiei Aradului și slujitor al acestei biserici pentru bogata activitate socială desfășurată în parohie și pe părintele Silviu Nicolae Faur-secretar eparhial și preot slujitor la Parohia Arad - Șega I.

Miercuri, 20 aprilie - Program de audiență. Rezolvarea problemelor curente. Chiriarhul a primit la Centrul

eparhial preoții nou hirotoniți în ultima perioadă, pentru a-i îndruma și povățui la începutul misiunii și pastorației în parohiile pe seama cărora au fost hirotoniți. În după amiaza zilei participă și săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor la „Terminalul de plecări” din cadrul Aeroportului Arad alături de un sobor de preoți, robind un cuvânt în deschiderea acestor manifestări.

Joi, 21 aprilie - Slujitorii altarelor din cuprinsul Protopopiatul Ortodox Arad au fost primiți la Sfânta Taină a Mărturisirii oficiată de Ierarh la Biserica Parohiei Arad-Centru. Chiriarhul participă la concertul de priceșne din Postul Mare a coralei preoților din Arhiepiscopia Aradului organizat la Catedrala Arhiepiscopala.

Vineri, 22 aprilie - participă la ședința Consiliului Director al „Asociației pentru ridicarea Monumentului Unirii” la Arad, desfășurată la Muzeul Memorial „Vasile Goldiș”. Chiriarhul a luat parte la recepția organizată cu ocazia zilei onomastice a d-lui Ing. Gheorghe Falcă- Primarul Aradului.

Sâmbătă, 23 aprilie - Slujește și rostește cuvânt de învățătură cu titlul „Două nume din istoria biblică și cea bisericească” la Sfânta Liturghie în Mănăstirea Feredeu la prăznuirea Sf. Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință cu ocazia prăznuirii unuia dintre hramurile, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Chiriarhul slujește la slujba de sfințire a clopotelor și a crucilor ce se vor monta la capelele mortuare din localitățile Ghioroc, Miniș și Cuvin. Chiriarhul a săvârșit slujba Vecemiei în Parohia Scânteia - Domeniul Lupaș cu rostirea unui cuvânt de învățătură, unde s-a desfășurat un tradițional Pelerinaj de Florii, urmat de o procesiune menită să păstreze frumoasele tradiții străvechi din părțile Aradului. După rânduiala Vecerniei a urmat rostirea rugăciunii de binecuvântare a sălcuțelor care au fost apoi

luate de credincioși spre așezarea lor acasă.

Duminică, 24 aprilie - slujește Sfânta Liturghie la Catedrala Arhiepiscopala „Sfânta Treime” din Arad, înconjurat de soborul de preoți și diaconi ai catedralei cu rostirea predicii sub titlul „Ramuri și flori”. În seara zilei, Chiriarhul a participat la Denia de la Catedrala Veche din Arad și la concertul Corului mixt „Armonia”, dirijat de maestrul Ovidiu Boar, adresând cuvânt de învățătură.

Marți, 26 aprilie - Chiriarhul a asistat la Denia din Sfânta și Marea Marți, la Catedrala Arhiepiscopala.

Miercuri, 29 aprilie - Chiriarhul slujește Sfânta Liturghie la parohia Arad-Centru, urmată de săvârșirea slujbei de sfințire a vechiului și celui dintâi chivot al acestei bisericii, cunoscut în istoria locală sub numele de *Chivotul lui Bosioc*, cu rostirea unui cuvânt solemn.

Joi, 28 aprilie - Participă la ceremonia militar și religioasă ce a avut loc în Piața Avram Iancu la „Ziua Vet-

erilor de război”, la Monumentul Ostașului Român cu o slujbă de pomenire a celor care și-au dat viața pentru țară și credință cu rostirea unui cuvânt solemn. Asistă la Sfânta Liturghie la Parohia Arad-Centru. Chiriarhul a slujit la slujba Deniei din Sfânta și Marea Vineri, numită și a celor 12 Evangheli, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, slujitorii ai Catedralei Arhiepiscopale, în prezența a numeroși credincioși. La final a ținut un cuvânt de învățătură în care a vorbit și despre însemnătatea acestor Denii din Săptămâna Mare

Vineri, 29 aprilie - slujește la Catedrala Arhiepiscopala slujba ceasurilor împăratești. La ceas de seară a săvârșit în Catedrala Arhiepiscopala, împreună cu un sobor de preoți și diaconi, Denia Prohodului Domnului, robind un cuvânt de învățătură arătând semnificația duhovnicească a Vinerii Sfințelor Pătimiri, îndemnându-i pe cei prezenți la rugăciune și la meditație în așteptarea bucuriei pascale.

Sâmbătă, 30 aprilie - În seara zilei, la Catedrala Arhiepiscopala, Ierarhul a întâmpinat delegația ce a adus și în acest an la Arad, Lumina Sfințită de la mormântul din Ierusalim al Mântuitorului, alături de preoți, dar și de primari sau reprezentanți ai orașelor și comunelor din județ, fiind împărțită tuturor, pentru a o duce în bisericile în care slujesc, pentru a fi dată credincioșilor la slujba de Înviere, menționând în cuvântul Său, celor care au venit să ia lumina de la Ierusalim despre importanța acesteia. Chiriarhul a săvârșit slujba Învierii Domnului, înconjurat de soborul preoților și diaconilor catedralei, în prezența unui număr impresionant de credincioși, adresând, la momentul potrivit, un părintesc cuvânt de învățătură.

Preot Silviu-Nicolae Faur
Secretar eparhial

Admitere la Seminarul Teologic Ortodox Arad

Ca în fiecare an în perioada mai-iunie se desfășoară Admiterea în liceele vocaționale din România. Și în acest an, Seminarul Teologic Ortodox din Arad are porțile larg deschise pentru absolvenții de gimnaziu cărora le oferă un cadru adecvat atât formării duhovnicești cât și formării teologice. Școala dispune de un paraclis pentru programul liturgic, spațiu de învățământ cu săli moderne de clasă, laborator de informatică, laborator de limbi străine, bibliotecă, cabinet de muzică dotat cu toate cele necesare desfășurării orelor de muzică bisericească și ansamblu coral și totodată o sală de sport modern renovată pentru perioada de toamnă-iarnă.

În acest an Seminarul Teologic arădean are un număr de 28 de locuri aprobate de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice. Prima sesiune de admitere va avea loc în luna mai după cum urmează:

23-24 mai înscrierea candidaților la probele de aptitudini

25 mai desfășurarea Examenului de admitere.

Candidații care vor să participe la Examenul de admitere au nevoie de următoarele acte:

Cerere de înscriere, formular care se va primi în momentul înscrierii;

Certificat de naștere (original și copie);

Buletin de identitate / carte de identitate (original și copie);

Certificat de botez (original și copie);

Anexa la Fișa de înscriere, în original, eliberată de unitatea de

învățământ gimnazial și completată conform metodologiei de admitere (anexa pentru înscrierea la licee vocaționale);

Recomandarea preotului paroh și a consiliului parohial (vezi recomandarea tip mai jos sau click aici);

Binecuvântarea chiriarhului (de la sediul Arhiepiscopiei Aradului, dacă elevul e din județul Arad; sau de la centrul eparhial de unde aparține elevului);

Adeverința din care să rezulte următoarele:

- a studiat religia în clasele V - VIII - media generală (minimum 7,00);

- media la purtare pentru clasele I - VIII (minimum 9,00) - pentru clasa a VIII-a doar sem. I;

Fișa medicală (tip școală de șoferi, de la policlinica teritorială de care aparține candidatul) - ce va cuprinde următoarele sânge, plămâni, ORL, Oftalmologie cu mențiunea „Apt pentru Seminar Teologic”

Consult psihologic cu mențiunea: „este / nu este în evidență noastră cu epilepsie sau boli psihice”;

Adeverința vaccinării la zi.

Fișa medicală a copilului (0-14 ani) - de la medicul de familie de unde aparține candidatul, în copie xerox.

Dosar plic.

După înscriere, candidații, în data de 25 mai 2016 vor susține Examenul de admitere începând cu ora 8:00 cu vizita medicală, de la ora 9:00 probele orale care sunt de dicție, muzică și ritm, iar începând cu ora 11:00 examenul scris.

Competențele dobândite într-un seminar teologic sunt multiple și așa vrea să menționez câteva cum ar fi:

- cunoașterea corectă a învățăturii de credință;

- aplicarea învățăturii de credință în viața practică;

- fundamentarea biblică a învățăturii de credință;

- oficierea corectă a cultului divin;

- exprimarea practică în cultul divin a învățăturii de credință;

- capacitatea de a predica și învăța cuvântul lui Dumnezeu;

- organizarea și îndrumarea cântării în biserică;

- organizarea de activități filantropice.

Așadar porțile Seminarului Teologic Ortodox din Arad sunt deschise tuturor binevoitorilor care vor să cunoască cât mai profund Tainele Lui Dumnezeu iar mai pe urmă să fie în lumină în întineric și adevărați oameni a-i Lui Hristos.

Târșan Ciprian-Mircea
Secretarul Seminarului Teologic Ortodox din Arad

Comitetul de redacție:

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Dr. TIMOTEI SEVICIU - președinte;

Protos. Dr. Justin Popovici, consilier cultural, redactor responsabil; Arhim. Dr. Teofan Mada, vicar administrativ; Pr. Silviu - Nicolae Faur, secretar eparhial - membri

Editura: Arhiepiscopia Aradului, Arad, 310084, Str. Episcopiei nr. 60-62, Tel.: 0257-281856

ISSN 1220 - 8531, ISSN-L 1220 - 8531 Tehnoredactare: Daniel Albu

Articolele pentru Revista Biserica și Școala se trimit pe următoarea adresă de e-mail: bisericasiscoala1877@gmail.com

PREȚ 3 LEI